

12- كِتَابُ الْفَرَايِضِ وَالْوَصَايَا

12. ఆస్తిపంపకం, వీలునామాల పుస్తకం

ఆస్తి పంపక జ్ఞానం దీని ద్వారా మృతుడు వదలి వెళ్ళిన ఆస్తిని సరైన పద్ధతిలో పంచటం. ఇందులో మూడు విషయాలు ఉన్నాయి. 1. వారిస్, 2. మూరస్, 3. మూరూస్ అంటే ఆస్తిని సరైన విధంగా పంచటం. హక్కుగల వారికి వారి హక్కులను అందజేయడం, అందరికీ చేరినట్లు చూడటం.

ఈ జ్ఞానాన్ని ఫరాయిజ్ అని ఎందుకంటారంటే దీన్ని స్వయంగా అల్లాహ్ (త) విధించాడు. ఫరజ్ అంటే వంతు, ముక్క అని అర్థం. వివిధ పరిమాణంలో ఉంటాయి. దీన్ని మీరాస్ జ్ఞానం అంటారు. మీరాస్ అంటే మృతుని నుండి మరొకరి వైపునకు మారి పోతుంది. దీని బహువచనం మూరీస్. ఒకరి మరణానంతరం ధన సంపదలకు యజమాని అయిన వాడిని వారిస్ అంటారు. మరణించిన వ్యక్తి మూరస్ అవుతాడు. వదలి వెళ్ళిన ధనం మూరూస్ అవుతుంది. దీనికి సంబంధించిన ఆదేశాలు ఖుర్ఆన్, 'హదీసు'ల్లో ఉన్నాయి. ఇందులో ఎటువంటి ఖియాసీ చోటులేదు.

ఫరాయిజ్ జ్ఞానం చాలా గొప్ప జ్ఞానం. దీని ద్వారా హక్కు గలవారి హక్కు తెలుస్తుంది. ఖుర్ఆన్ లో ప్రత్యేకంగా దీన్ని గురించి బోధించటం జరిగింది. ప్రతి ఒక్కరి హక్కు వేర్వేరుగా ఉంది. హక్కు గల వారికి, వారి హక్కును ఇవ్వనివారు చాలా పెద్ద నేరస్తులు. దాన్ని గురించి ముందు వస్తుంది. ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "ఆస్తి హక్కుల జ్ఞానాన్ని మీరూ నేర్చుకోండి. ఇతరులకూ నేర్పండి. ఎందుకంటే ఇది సగం జ్ఞానం. ఈ జ్ఞానం ఎత్తివేయబడుతుంది. నా అనుచర సమాజంలో అన్నిటి కంటే ముందు ఈ జ్ఞానం ఎత్తుకోబడుతుంది." (బైహఖీ, హాకిమ్, సిరాజీ)

మరో ప్రవచనం: "ఆస్తి పంపక జ్ఞానాన్ని నేర్చుకోండి, నేర్పండి, నన్ను సమాప్తం చేయటం జరుగుతుంది. ఈ జ్ఞానం కూడా క్రమక్రమంగా నశిస్తుంది. ఉపద్రవాలు ప్రారంభం అవుతాయి. చివరికి ఒక సమస్యపై ఇద్దరు

వ్యక్తులు వివాదపడుతూ ఉంటారు. కాని వారికి తీర్పు ఇచ్చే వ్యక్తి ఎవరూ ఉండరు." (దారమి)

కొన్ని ఉల్లేఖనాల్లో దీన్ని సగం జ్ఞానంగా పేర్కొనడం జరిగింది. 'ఉమర్ (ర) ఉపదేశం: "ప్రజలారా! ఖుర్ఆన్ ను నేర్చుకున్నట్లు ఆస్తి పంపక జ్ఞానాన్ని నేర్చుకోండి." (దారమి)

అబూ మూసా (ర) ఇలా అభిప్రాయపడ్డారు : ఖుర్ఆన్ నేర్చుకోని ఆస్తి పంపక జ్ఞానాన్ని నేర్చుకోనివాడు తలలేని మొండి వంటివాడు. (దారమి) ఆస్తి పంపక జ్ఞానాన్ని నేర్చుకోవడం ఫర్దె సీఫాయహ్.

ప్రవక్త (స) అనుచరుల్లో అందరికంటే ఎక్కువ ఆస్తి పంపక జ్ఞానం గలవారు 'జైద్ బిన్ సా'బిత్. (అ'హ్ మద్, తిర్మిజి)

ఖుర్ఆన్ లో ఆస్తి పంపకం గురించి అనేక ఆయతులు ఉన్నాయి. వాటిని అబ్దుస్సలాం బస్తవీ గారు ఇస్లామీ త'అలీమ్ 8వ భాగంలో పేర్కొన్నారు. దీనికి సంబంధించిన 'హదీసు'లు క్రింద పేర్కొనబడ్డాయి.

మృతుని ధనానికి హక్కుదారులు:

క్రమంగా ఉన్న 4 హక్కులు:

1. అతని ధనంలో నుండి అతని కఫన్ దఫన్ గురించి అతని స్త్రీమతకి తగ్గట్టు ఖర్చుచేయాలి. కఫన్ లో అమితంగా ఖర్చుచేయరాదు. అదేవిధంగా పిసినారి తనం ప్రదర్శించరాదు. మధ్యే మార్గాన్ని అవలంబించాలి.

2. ఆ తరువాత అప్పులు ఉంటే, అతని అప్పులన్నీ తీర్చాలి.

3. ఆ తరువాత ఒకవేళ అతను ఎవరి గురించైనా వీలునామా వ్రాసి ఉంటే అతని ఆస్తిలోని మూడవ వంతు అందులో పేర్కొన్న వారికి ఇచ్చివేయాలి.

4. తజ్జీహీజ్ మరియు తక్ఫీన్, అప్పులు, వీలునామా మొదలైన వాటిలో ధనం ఖర్చుచేసిన

తరువాత మిగిలిన ధనంలో నుండి ఖుర్ఆన్, 'హదీసు'ల ప్రకారం ఆస్తి హక్కులు ఉన్న వారికి ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

క్రీంద పేర్కొన్న విషయాల్లో ఏదైనా విషయం ఉంటే వారికి అందులో ఆస్తి హక్కు ఉంటుంది.

1) బంధుత్వం: అంటే బంధుత్వం వల్ల ఆస్తిలో హక్కు లభిస్తుంది.

2) వివాహం: అంటే వివాహబంధం వల్ల కూడా ఆస్తిలో హక్కు లభిస్తుంది.

3) ముహాలాత్: అంటే మిత్రత్వం, అంటే ఒక వ్యక్తి మరో వ్యక్తిలో అతడు నా మిత్రుడు అని అనటం. నా కష్టసుఖాల్లో నీవు పనికిరావాలి. ఒకవేళ నేను ఎవరికైనా చంపివేస్తే నా తరపున పరిహారం చెల్లించాలి. నేను చనిపోతే నా ధనానికి వారసుడు కావాలి. ఒకవేళ ఆ మిత్రుని తల్లి, తండ్రి, కొడుకు, కూతురు, భార్య ఎవరూ లేకపోతే అతడు స్వీకరిస్తే దీన్ని అఖ్దుల్ ముహాలాత్ అంటారు.

మృతుని ధనంలో పదిమంది వారసులు ఉన్నారు:

1. జవిల్ ఫురూద్ లేదా అన్ హాబుల్ ఫురూద్ అంటే వీరి భాగాలు ఖుర్ఆన్ లో పేర్కొనబడి వున్నాయి. ఉదా: 1/2, 1/4, 2/3, వీటిని సిహామ్ అని కూడా అంటారు. ఆస్తిపంపకం జవిల్ ఫురూద్ ద్వారా ప్రారంభమవుతుంది. వీరు 12 మంది. 10 మంది బంధువులు.

i. ముగ్గురు పురుషులు: తండ్రి, తాత, తండ్రి తరపున (అఖ్యాఫి) సోదరుడు.

ii. ఏడుగురు స్త్రీలు: కూతురు, మనవరాలు (కుమారుని బిడ్డ), సొంత-చెల్లెలు, సవతి-చెల్లెలు, అఖ్ యాఫి-చెల్లెలు, తల్లి, నానమ్మ.

iii. రెండు సబబీ భార్యా, భర్తలు.

2. 'అసబాత్' రెండు రకాలు 1. సబబీ, 2. నసబీ

అన్ హాబుల్ ఫురూద్ లకు ఆస్తిపంచిన తర్వాత 'అసబాత్' నసబీ యుహ్ కు ఆస్తి పంచబడుతుంది. ఎందు కంటే అసబీ, నసబీ యుహ్ కంటే శక్తిమంతమైనది.

3. ఆ తరువాత 'అసబాత్' సబబీ అంటే విడుదల చేసే వానికి ఆస్తి ఇవ్వడం జరుగుతుంది. వారు పురుషులైనా స్త్రీలయినా సరే.

4. ఆ తరువాత మూతఖ్ యొక్క 'అసబీ యుహ్' పురుషులకు ఆస్తి పంచబడుతుంది.

5. ఒకవేళ పైన పేర్కొన్న 'అసబాత్'లో ఎవరూ లేకపోతే ఆస్తి అన్ హాబుల్ ఫురూద్ వైపునకు మారిపోతుంది. అంటే వారి హక్కుల ప్రకారం రెండవసారి ఇవ్వడం జరుగుతుంది. అయితే వారు బంధువులై ఉండాలి.

నోట్: 'అసబాత్' అంటే అన్ హాబుల్ ఫురూద్ తమ వంతు తీసుకున్న తర్వాత మిగిలిన ధనం తీసుకునే వారు. ఒకవేళ అన్ హాబుల్ ఫురూద్ లేకపోతే అంతా వీరిదే అవుతుంది.

6. జవిల్ అర్ హామ్: అహ్ లె ఫురూద్ నసబీ యు, పైన పేర్కొన్న 'అసబాత్'లో నుండి ఎవరూ లేకపోతే ఆస్తి జవిల్ అర్ హామ్ కు పంచివేయబడుతుంది. వీరు మృతునికి బంధువులే కాని ఖుర్ఆన్, 'హదీసు', ఇజ్ ముహ్ లలో వీరికి ప్రత్యేకంగా వంతులు లేవు. అన్ హాబుల్ ఫురూద్ వి ఉన్నట్లు.

7. మూలల్ ముహాలాత్: అన్ హాబుల్ ఫురూద్ మరియు 'అసబాత్' మరియు జవిల్ అర్ హామ్ లలో నుండి ఎవరూ లేకపోతే మృతుని ధనం మూలల్ ముహాలాత్ లో పంచివేయబడును. దీన్ని గురించి పైన పేర్కొనడం జరిగింది.

8. ముఖిర్ లహు బిన్న సబ్ అలల్ గైరి: అంటే పరాయి వ్యక్తిని బంధువుగా పరిగణిస్తే వైవారు ఎవరూ లేకపోతే ఆస్తి అతనికి చెందుతుంది. అంటే ఉదా: 'జైద్ 'ఖాలిద్ ను సోదరునిగా భావించాడు. అంటే 'జైద్ ముఖిర్ స్వీకరించే వాడు. 'ఖాలిద్ ముఖిర్ లహు. అప్పుడు 'జైద్ తండ్రి 'ఖాలిద్ కి కూడా తండ్రి అవుతాడు. ఒకవేళ 'జైద్ కి వారసులెవరూ లేకపోతే, అతని ఆస్తి అతనికి చెందుతుంది. కాని 'జైద్ తండ్రిలో అతనికి సంబంధం ఉండదు.

9. ముసాలహు బిజమీయిల్మాలి: అంటే ధనం మొత్తం వీలునామా చేయబడినవాడు. అంటే పైన పేర్కొన్న వారిలో ఎవరూ లేకపోతే ఈ వ్యక్తికి మొత్తం ధనంచెందుతుంది.

10. బైతుల్మాల్: పైన పేర్కొన్న వారిలో ఎవరూ లేకపోతే మృతునిధనం బైతుల్మాల్లో అంటే ముస్లిముల ధనాగారానికి చెందుతుంది. అయితే ఇది ఆస్తిగా కాక యుద్ధ ధనంగా ముస్లిముల సంక్షేమానికి వినియోగించటం జరుగుతుంది. బైతుల్మాల్ ఖర్చుల్లో అగత్యపరులు, పేద రోగుల చికిత్స, అనాథ శవాల కఫన్ దఫన్, అనాథ పిల్లల ఖర్చులు ఉన్నాయి. ప్రస్తుత కాలంలో బైతుల్ మాల్ లేదు. అందువల్ల ఇటువంటి ధనాన్ని పేదలు, అనాథలకు పంచిపెట్టవచ్చును.

ఆస్తి లభించని సందర్భాలు:

ఆస్తి లభించని సందర్భాలు నాలుగు ఉన్నాయి. వీటివల్ల ఆస్తి లభించదు.

1. బానిస: ఒకరి బానిసత్వంలో ఉంటే ఆస్తి లభించదు.

2. హత్య చేయటం: దానివల్ల హత్యా పరిహారం తప్పనిసరి అయితే, అంటే ఒక వ్యక్తి తన బంధువును చంపాడు. ఈ వ్యక్తి అతనికి వారసుడైనా, హత్యవల్ల ఇతనికి ఆస్తి లభించదు.

ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: హంతకుడికి ఆస్తిలో నుండి ఏమీ దక్కదు. (నసాయి)

3. ధార్మిక భేదం: ఒకరు ముస్లిమ్, మరొకరు కాఫిర్. పరస్పరం ఒకరి ఆస్తి మరొకరికి చెందదు. ప్రవక్త (స) ముస్లిమ్ కాఫిర్కి వారసుడు కాలేడని, కాఫిర్ ముస్లిమ్కి వారసుడు కాలేడని ప్రవచించారు. (బు'ఖారీ)

4. దేశాల భేదం: ఒక వ్యక్తి ఒక దేశంలో మరో వ్యక్తి మరో దేశంలో ఉంటే, ఇది కేవలం కాఫిర్లకే. షాఫియా దేశాల భిన్నత్వం ఆస్తి హక్కును ఆపలేదని అభిప్రాయ పడుతున్నారు.

నిర్ణీత భాగాలు:

ఖుర్ఆన్లో 6 భాగాలు ఉన్నాయి. వీటిని జవిల్ఫురూద్ అంటారు. ఇవి రెండు రకాలు. ఒక భాగంలో (1/2, 1/4, 1/8). రెండో భాగంలో, 2/3, 1/3, 1/6 ఉన్నాయి. 1/2 గురించి ఖుర్ఆన్లో అనేకచోట్ల పేర్కొనడం జరిగింది.

1. ఒకవేళ ఒక్క కూతురు ఉంటే ఆమెకు 1/2.
2. మీ భార్యలు వదిలివెళ్ళిన దానిలో 1/2.
3. కేవలం ఒక్క చెల్లెలు ఉంటే ఆమెకు 1/2.

1/4వ గురించి ఖుర్ఆన్లో రెండుచోట్ల వచ్చింది.

1. భార్యల ఆస్తిలో మీకు 1/4 వంతు ఆస్తి లభిస్తుంది.
2. మీ ఆస్తిలో భార్యలకు 1/4 వంతు సంతానం లేకపోతే లభిస్తుంది.

1/8 వ వంతు గురించి అల్లాహ్ ఆదేశం:

1. మీరు విడిచివెళ్ళిన దాంట్లో మీ భార్యలది 1/8 వంతు, సంతానం ఉన్నా సరే.

రెండు, మూడవ వంతులు గురించి:

1. ఒకవేళ కుమార్తెలు రెండు లేక అంతకంటే ఎక్కువ ఉంటే వారికి ఆస్తిలో నుండి 2/3 వ వంతు లభిస్తుంది.

2. ఒకవేళ ఇద్దరు చెల్లెళ్ళు ఉంటే ఆస్తిలో నుండి వారికి 2/3 వంతు లభిస్తుంది.

1/3 వంతు గురించి ఖుర్ఆన్లో ఒకచోట వచ్చింది:

1. అతని తల్లికి 1/3 లభిస్తుంది. ఒకరికంటే అధికంగా ఉంటే, 1/3 వ వంతులో అందరూ భాగస్వాములే.

1/6 వ వంతు గురించి ఖుర్ఆన్లో 3 చోట్ల వచ్చింది:

1. మృతుని తల్లిదండ్రులకు ప్రతి ఒక్కరికి 1/6 వ వంతు లభిస్తుంది.

2. ఒకవేళ అనేకమంది అన్నా చెల్లెళ్ళు ఉంటే తల్లికి 6 వ వంతు లభిస్తుంది.

3. ఒకవేళ ఒక సోదరుడు, ఒక చెల్లెలు ఉంటే వీరిలో ప్రతి ఒక్కరికి 1/6 వ వంతు లభిస్తుంది.

వారసులకు లభించే 6 వంతులు ఖుర్ఆన్లో ఉన్నాయి. వీటి వివరణ క్రింద పేర్కొనడం జరిగింది.

జవిల్ ఫురూద్ భాగాలు:

జవిల్ ఫురూద్ 12 మంది ఉన్నారని మనం తెలుసుకున్నాం. వీరిలో నలుగురు పురుషులు: తండ్రి, తాత, తండ్రి తరపున సోదరుడు, భర్త. ఎనిమిది మంది స్త్రీలు: కూతురు, మనవరాలు, సోత చెల్లెలు, తల్లి తరపున చెల్లెలు, తండ్రి తరపున చెల్లెలు, తల్లి, నాన్నమ్మ, భార్య. ముందు పురుషుల గురించి పేర్కొనడం జరుగుతుంది. ఆ తరువాత స్త్రీల భాగాల గురించి పేర్కొనడం జరుగుతుంది.

పురుషుల వంతులు:

తండ్రి: తండ్రికి మూడు స్థితులు ఉన్నాయి.

1. ఒక స్థితిలో తండ్రికి ఫర్ద్ ముత్లఖ్ మాత్రమే చెందుతుంది. అంటే మృతుని ఆస్తిలో 1/6 వంతు లభిస్తుంది. అయితే అతనితో పాటు మృతుని కొడుకు లేదా మనవడు, లేదా మునిమనవడు ఉండాలి. తల్లి దండ్రుల్లో ప్రతి ఒక్కరికీ 6వ వంతు లభిస్తుంది. అయితే మృతుని ఒక కుమారుడు ఉండాలి.

సంతానం అంటే కొడుకు, మనవడు ఆ విధంగా క్రిందికి పోతుంది. అంటే ఒకవేళ కొడుకు లేకుంటే మనవడు, మనవడు లేకుంటే మునిమనవడు. అదేవిధంగా క్రిందివరకు. ఒకవేళ 'జైద్ చనిపోయాడు, అతనికి తండ్రి, ఒక కుమారుడు ఉన్నారు. తండ్రికి 6వ వంతు చెందుతుంది. మిగిలినదంతా కొడుకుకి చెందుతుంది.

2. రెండవ స్థితిలో తండ్రికి ఫర్ద్ ముత్లఖ్, ఉసూబల్ రెండూ లభిస్తాయి. అంటే జవిల్ ఫురూజ్ కావటం వల్ల 6వ వంతు, అన్బ కావటం వల్ల మిగిలిన ధనం లభిస్తుంది. మృతునికి తండ్రితో పాటు కూతురు లేదా మనవరాలు ఉంటే కూతురుకు సగం, మిగిలినది తండ్రికి లభిస్తుంది. ఎందుకంటే కొడుకులు, మనవళ్లు లేనందున అంతా తండ్రికే లభిస్తుంది. సగం మరియు ఆరవ వంతు ఒకచోట చేరడం వల్ల లెక్క 6 ద్వారా జరుగుతుంది. అంటే మృతుని ధనాన్ని 6 వంతులుగా చేయడం జరుగుతుంది. అందులో సగం కూతురుకు

లభిస్తుంది. ఒకవేళ మృతునికి ఒకే కూతురు ఉంటే ఆమెకు సగం లభిస్తుంది. 6వ వంతు తండ్రికి లభిస్తుంది. ఒక వంతు తండ్రి జవిల్ ఫురూద్ కావటం వల్ల లభించింది. రెండు భాగాలు మిగిలాయి. ఆ రెండు కూడా తండ్రికే అన్బ కావటం వల్ల లభించాయి. అంటే మూడు వంతులు తండ్రికి లభించాయి.

3. మూడవ స్థితిలో తండ్రి కేవలం అన్బ అవుతాడు. అంటే మృతునికి సంతానంలో ఏ ఒక్కరూ లేకుంటే అంతా తండ్రికే దక్కుతుంది. ఒకవేళ ఎవరైనా జవిల్ ఫురూద్ ఉంటే అతని వంతు ఇచ్చి మిగిలింది తండ్రికి చెందుతుంది. అంటే మృతునికి తల్లి, తండ్రి ఉన్నారు. తల్లికి 1/3 వ వంతు లభిస్తుంది. మిగిలింది తండ్రికి లభిస్తుంది.

తాత వంతు:

ఒకవేళ మృతుని తండ్రి ఉన్నాడు. తాత కూడా ఉన్నాడు. తాత వారసుడు కాలేడు. తండ్రి లేకపోతే తాత తండ్రి స్థానాన్ని పొందుతాడు. ఇతనివి కూడా మూడు స్థితులు ఉన్నాయి. అయితే నాలుగు స్థితుల్లో మాత్రం తండ్రికి వేరుగా ఉన్నాయి. అవి ఫరాయిజ్ పుస్తకాల్లో ఉన్నాయి.

అవ్లాదుల్ ఉమ్ [సవతి (అ'ఖ్యాఫి) సోదరుడు, సోదరి]:

అంటే ఒక తల్లి, ఇద్దరు తండ్రులు గలవారిని "అవ్లాదుల్ ఉమ్" అంటారు. ఇటువంటి వారికి మూడు స్థితులు ఉన్నాయి.

1. ఒకవేళ ఒక సోదరుడు లేదా ఒక చెల్లెలు ఉంటే 1/6 వ వంతు లభిస్తుంది.

అల్లాహ్ ఆదేశం: "ఒకవేళ ఒక వ్యక్తి లేదా ఒక స్త్రీకి ఆస్తి ఉంటే వారికి తండ్రి, కొడుకు లేకపోతే అతడు రెండవ తండ్రి నుండి ఒక సోదరుడు లేదా ఒక సోదరి ఉంటే వారిలో ప్రతి ఒక్కరికీ 1/6 వ వంతు లభిస్తుంది. (సూరహ్ నిసా, 4:12)

ఈ ఆయతులో తల్లి సంతానం అని అర్థం. అల్ ఉమ్ము అంటే తల్లి.

2. ఒకవేళ తల్లి తరపున అన్నా చెల్లెళ్ళు ఇద్దరు లేదా ఇద్దరి కంటే ఎక్కువ ఉంటే వారికి 1/3 వ వంతు

లభిస్తుంది. ఇందులో అందరూ భాగస్వాములు. అల్లాహ్ ఆదేశం: "ఒకవేళ ఒకరి కంటే ఎక్కువ ఉంటే 1/3 వ వంతులో అందరూ భాగస్వాములు." (అన్నిసా, 4:12) పంపకం, హక్కుల్లో అందరూ సమానులు. స్త్రీలైనా పురుషులైనా, ఇక్కడ పురుషులకు ఇద్దరు స్త్రీల వంతుకు సమానంగా "అనేది" వర్తించదు. మిగతాచోట్ల అంతా ఇది వర్తిస్తుంది.

3. మృతుని తండ్రి లేదా తాత లేదా కొడుకు లేదా మనవడు లేదా కూతురు ఉంటే తండ్రి తరపున సోదరులకు ఏమాత్రం చెందదు. ఎందుకంటే వారిని కలాలగా పరిగణించటం జరుగుతుంది. కలాల విషయంలో కుమారుడు, తండ్రి ఉండకూడదని షరతు ఉంది. అందువల్ల ఈ స్థితిలో అఖ్ యాఫీ సోదరుడు, చెల్లెలు ఇద్దరూ వారసులుకారు.

భర్త వంతులు:

రెండు భర్త స్థితులు:

1. ఒకవేళ భార్య మరణిస్తే, ఆమెకు కొడుకు, కూతురు, మనవడు, మనవరాలు లేకుంటే భర్తకు ఆమె ఆస్తిలో నుండి సగం వంతు లభిస్తుంది.

2. ఒకవేళ భార్యకు కొడుకు, కూతురు లేదా మన వడు లేదా మనవరాలు ఉంటే భర్తకు మొత్తం ఆస్తిలో 1/4 వంతు లభిస్తుంది. ఖుర్ఆన్ ఆదేశం : "మీ భార్యలు వదలివెళ్ళిన దాంట్లో వారికి సంతానం లేకపోతే వారి ఆస్తిలో నుండి సగం, ఒకవేళ వారి సంతానం ఉంటే మీకు 1/4 వంతు లభిస్తుంది." (అన్నిసా, 4)

స్త్రీల వంతులు:

జ'విల్ పురూద్లోని ఎనిమిది మంది స్త్రీలకు వంతులు ఉన్నాయి.

1. భార్య, 2. కూతురు, 3. మనవరాలు, 4. సొంత ('బని) చెల్లెలు, 5. సవతి ('అల్లాతి) చెల్లెలు, 6. తల్లి తరపున ('అఖ్యాఫి) చెల్లెలు, 7. తల్లి, 8. నాయనమ్మ.

1. భార్యకు రెండు స్థితులు ఉన్నాయి.

(1). ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, కూతురు, మనవడు, మనవరాలు లేకుంటే 1/4వ వంతు

లభిస్తుంది. ఒక్క భార్య ఉన్నా అంతకంటే అధికంగా ఉన్నారే. 1/4లో భాగస్వాములు.

(2) ఒకవేళ కొడుకు, కూతురు, మనవడు, మనవ రాలు ఉంటే 1/8వ వంతు లభిస్తుంది. అల్లాహ్ ఆదేశం: "మీ ఆస్తిలో స్త్రీలది 4వ వంతు. ఇది సంతానం లేకుంటే; సంతానం ఉంటే వారికి 8వ వంతు" అంటే 1/8.

కూతురు వంతు:

సొంత చెల్లెలుకు మూడు స్థితులు ఉన్నాయి.

1. ఒకవేళ మృతునికి ఒకే ఒక్క కూతురు ఉంటే, ఆమెకు సగం 1/2 లభిస్తుంది.

2. ఒకవేళ మృతునికి రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కూతుర్లు ఉంటే వారందరికీ కలిపి 2/3 వంతు లభిస్తుంది.

3. ఒకవేళ కూతురుతో పాటు కొడుకు కూడా ఉంటే కూతురు అన్ బహ్ అవుతుంది. అప్పుడు కొడుకుకు రెండు వంతులు, కూతురుకు ఒక వంతు లభిస్తుంది. అల్లాహ్ ఆదేశం: మగవారికి ఇద్దరు స్త్రీల వంతులు ఇవ్వాలి.

మనవరాలి వంతు:

సమాజంలో కొడుకు కూతుర్ని మనవరాలు అంటారు. అయితే ఇక్కడ మనవళ్ళ, మనవరాళ్ళ కూతురిని కూడా మనవరాలు అంటారు. ఒకవేళ కొడుకు కూతురు లేకపోతే మనవడి కూతురికి లభిస్తుంది. ఇంకా ఒకవేళ మనవడి కూతురు కూడా లేకుంటే ముని మనవడి కూతురుకి లభిస్తుంది. మనవరాలికి ఆరు స్థితులు ఉన్నాయి. కాని ముని మనవరాలి స్థితులు కలిపి మొత్తం 11 స్థితులు వ్రాయబడ్డాయి.

1. ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు కూతురు లేక, కేవలం ఒక మనవరాలు మాత్రమే ఉంటే ఆమెకు ఆస్తిలో నుండి 1/2వ వంతు లభిస్తుంది. ఈ విధంగా మనవరాలు కూతురు స్థానంలో ఉంటుంది. ఒకవేళ మనవరాలు లేకుంటే ముని మనవరాలు వస్తుంది.

2. ఒకవేళ మృతుని కొడుకు కూతురు లేకుంటే, ఇద్దరు మనవరాళ్ళు లేదా అంతకంటే అధికంగా ఉంటే, వారికి మొత్తం ఆస్తిలో నుండి 2/3వ వంతు ఇవ్వబడు

తుంది. ఈ స్థితిలో కూడా మనవరాళ్ళు కూతుర్ల స్థానంలో ఉంటారు. కూతుర్లలా వీరు కూడా 2/3వ వంతు ఆస్తిని పంచుకుంటారు. ఒకవేళ 2 మనవరాళ్ళు ఉన్నా లేక ఎక్కువ ఉన్నా. ఒకవేళ మనవ రాళ్ళు ఎవరూ లేకుంటే ముని మనవరాళ్ళు వస్తారు.

3. ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, కూతురు లేరు. ఒక మనవరాలు లేదా అనేకమంది మనవరాళ్ళు ఉన్నారు. వారికి లోడు మనవడు ఉంటే, జవిల్పురూ'ద్ర'కి ఇచ్చిన తర్వాత మిగిలింది మనవడు, మనవరాళ్ళు పంచుకుంటారు. ఇక్కడ మునిమనవ రాలు మనవరాలి స్థానంలో ఉండదు. ఎందుకంటే మనవడి ముందు ఆమెకు ఏమీ దక్కదు.

4. (1) ఒకవేళ మృతుని కొడుకు, కూతురు లేకుంటే, మనవడు కూడా లేకుంటే ఒకటి లేక అనేక మనవరాళ్ళు ఉంటే, మునిమనవడు కూడా ఉంటే, జవిల్పురూ'ద్ర'కు ఇచ్చిన తర్వాత మిగిలిన దాన్ని మనవరాళ్ళు, ముని మనవరాలు పంచుకుంటారు. పురుషునికి ఇద్దరు స్త్రీల వంతులు.

(2) ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, మనవడు, ముని మనవడు లేకుండా, కేవలం ఒక్క కూతురు మాత్రమే ఉంటే, మనవ రాళ్ళకు కేవలం 6వ వంతు లభిస్తుంది. మనవరాలు ఒక్కటి ఉన్నా అధికంగా ఉన్నా.

(3). ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, మనవడు, ముని మనవడు లేకుండా మనవరాలు కూడా లేకుండా, కేవలం ఒక కూతురు మరియు ఒక మునిమనవరాలు ఉంటే మునిమనవ రాలికి 6వ వంతు లభిస్తుంది. ఒక్కటి ఉన్నా అంతకంటే అధికం ఉన్నా సరే.

5. (1) ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, మనవడు, ముని మనవడు లేక ఇద్దరు కూతుర్లు లేదా అంత కంటే ఎక్కువ ఉంటే, మునిమనవరాలికి ఏమీ దక్కదు.

(2) ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, మనవడు, ముని మనవడు లేక ఇద్దరు కూతుర్లు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ ఉంటే మునిమనవరాలికి ఏమీ దక్కదు.

6. (1) ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు ఉంటే, మనవ రాళ్ళకు, మునిమనవరాళ్ళందరికీ ఏమీ దక్కదు.

(2) ఒకవేళ మృతునికి మనవరాలు ఉంటే, ముని మనవరాళ్ళందరికీ ఏమీ దక్కదు.

వివరణ: మునిమనవరాళ్ళు ఒకే కొడుకు సంతానం కానక్కరలేదు. అనేకమంది కొడుకుల సంతానం అయినా అదే వారికి లభిస్తుంది. ఉదా: ఒక కొడుకుకి ఒక కూతురు ఉంది. మరో కొడుకుకు ఐదుమంది కూతుర్లు ఉన్నారు. వారికి 2/3వ వంతు లభిస్తే దాన్ని 6 భాగాలుగా చేసి ప్రతి ఒక్కరికి ఒక వంతు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఒక్క కూతురుకు అధికంగా ఇవ్వడం జరుగదు. అదేవిధంగా మనవళ్ళతో కలిసి 'అన్బ' అవడంలో ఒక్కరి సంతానం కానక్కరలేదు. ఒకవేళ మనవరాళ్ళు ఒక కొడుకు సంతానం అయితే వారితో పాటు ఉన్న మనవడు మృతుని మరో కొడుకు సంతానం అయినా 'అన్బ' అయిపోతాడు. అంతే కాదు మనవళ్ళకు దొరక్కపోవడానికి మృతుని కొడుకు ఉండటం షరతు కాదు. ఒకవేళ మనవళ్ళ తండ్రి చనిపోయాడు, మరొక కొడుకు ఉన్నాడు. అతడు మనవరాళ్ళ తండ్రి కాదు. అప్పుడు కూడా వారికి ఏమీ దక్కదు. ఇప్పుడు చెల్లెళ్ళ విషయం చదవండి.

సొంత చెల్లెలు:

సొంత చెల్లెళ్ళ ఐదు స్థితులు ఉన్నాయి:

1. ఒకవేళ ఒకే చెల్లెలు ఉంటే, ఆమెకు మృతుని సగం ఆస్తి లభిస్తుంది. అల్లాహ్ ఆదేశం: "అతనికి చెల్లెలు ఉంటే ఆమెకు సగం ఆస్తి లభిస్తుంది."

2. ఒకవేళ రెండు లేదా రెండుకంటే ఎక్కువ ఉంటే 2/3 వారి హక్కు లభిస్తుంది. అల్లాహ్ ఆదేశం: "ఒకవేళ ఇద్దరు చెల్లెళ్ళు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ ఉంటే ఆస్తిలో నుండి వారికి 2/3 లభిస్తుంది."

3. ఒకవేళ చెల్లెళ్ళతో పాటు సొంత ('ఐని) సోదరుడు ఉంటే అమ్మాయికి ఒక వంతు, అబ్బాయికి రెండు వంతులు లభిస్తాయి. ఖుర్ఆన్ లో సోదరి సోదరుడితో కలిసి 'అన్బ' అయిపోతుంది.

4. మృతుని కూతుర్లు, మనవరాళ్ళు చెల్లెళ్ళతో కలిసి ఉంటే కూతుర్లు, మనవరాళ్ళ వంతులు ఇచ్చిన తర్వాత మిగిలిన దాంట్లో అందరికీ హక్కు ఉంది. ప్రవక్త

(స) ప్రవచనం: "చెల్లెళ్ళను కూతుర్లలో 'అనబ' చేయండి."

ఇబ్నె మస్'ఉద్-ను "ఒక వ్యక్తి చనిపోయాడు. అతడికి ఒక కూతురు ఒక మనవరాలు, ఒక చెల్లెలు ఉంది. ప్రతి ఒక్కరికీ ఎంత లభిస్తుంది" అని ప్రశ్నించడం జరిగింది. అతను ఈ 'హదీసు' ప్రకారం, "కూతురుకి సగం, మనవరాలికి 1/6, మిగిలింది అంతా చెల్లెలిది," అని సమాధానం ఇచ్చారు. (బుఖారీ)

సవతి సోదరి వంతు:

ప్రశ్న: సవతి చెల్లెల స్థితులు ఎన్ని? సోత చెల్లెలు ఉంటే సవతి చెల్లెలుకి ఆస్తి దక్కుతుందా లేదా?

జవాబు: సోత చెల్లెలు ఉంటే సవతి చెల్లెలు వారసురాలు కాదు. సోత చెల్లెలు లేకపోతే సవతి చెల్లెలు ఆమె స్థానంలో ఉంటుంది. వారికి 7 స్థితులు ఉన్నాయి.

సవతి చెల్లెలు వంతు:

మృతుని సవతి చెల్లెళ్ళు కూడా సోత చెల్లెళ్ళవంటి వారే. వీరికి 7 స్థితులు ఉన్నాయి.

1. సవతి చెల్లెలు ఒక్కతే ఉంటే ఆమెకు సగం లభిస్తుంది. అయితే మృతుని సోత చెల్లెళ్ళు ఉండరాదు.

2. ఒకవేళ రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ సవతి చెల్లెళ్ళు ఉంటే 1/3వ వంతు లభిస్తుంది. అందరూ ఇందులో భాగస్వాములు. అయితే సోత చెల్లెళ్ళు ఉండరాదు.

3. మృతుని సవతి చెల్లెళ్ళు, ఒక సోత చెల్లెలు ఉంటే సవతి చెల్లెళ్ళకు 1/4వ వంతు లభిస్తుంది. ఎందుకంటే చెల్లెళ్ళ వంతు 2/3. అందులో సగం సోత చెల్లెలు తీసుకొని పోయింది. మిగిలింది 1/4 వంతు. అది సవతి చెల్లెళ్ళకు లభిస్తుంది. దీనివల్ల చెల్లెళ్ళ హక్కులు పూర్తయ్యాయి.

4. ఒకవేళ మృతునికి ఇద్దరు చెల్లెళ్ళు ఉంటే సవతి చెల్లెళ్ళకు ఏమీ లభించదు. ఎందుకంటే సోత ఇద్దరు చెల్లెళ్ళకు 2/3వ వంతు ఉంది. ఇప్పుడు మరేమీ మిగలలేదు.

5. ఒకవేళ మృతునికి ఇద్దరు సోత చెల్లెళ్ళతో పాటు సవతి చెల్లెళ్ళు ఉండి వారిలో పాటు ఒక సవతి సోదరుడు కూడా ఉంటే, ఇప్పుడు సవతి చెల్లెళ్ళు సోదరుని వల్ల 'అనబ' అయిపోతారు. మిగిలిన ఆస్తిని సవతి అన్నా చెల్లెళ్ళలో మగవారికి ఇద్దరు స్త్రీలవంతు చొప్పున పంచిపెట్టడం జరుగుతుంది. ఎందుకంటే సోదరుడు, సోత చెల్లెళ్ళ ఆస్తి అవ్ లాద్ సల్ బియ్యూహ్ స్థానం పొందటం జరుగుతుంది. ఇంకా సోదరుని సవతి సోదరి మణుల ఆస్తి కొడుకు సంతానం స్థానంలో ఉండి ఉంటుంది. వీరిలో పురుషులు, స్త్రీలు అందరూ సమానులే.

6. సవతి సోదరి మృతుని కుమార్తెలు లేదా మనవరాళ్ళతో కలిసి 'అనబ' అయిపోతుంది. ఎందుకంటే 'హదీసు'లో ఇలా ఉంది, "చెల్లెళ్ళను కూతుర్లలో పాటు 'అనబ' చేయండి." చాలామంది పండితుల అభిప్రాయం ఇదే.

7. మృతుని సవతి చెల్లెళ్ళు, సవతి సోదరులు -- అతని కొడుకు లేదా మనవడు లేదా మునిమనవడు లేదా తండ్రిలో ఉంటే -- ఎవ్వరికీ ఏదీ దక్కదు.

మరో అభిప్రాయం ప్రకారం ఒకవేళ మృతునికి తాత ఉంటే సవతి సోదరులకు ఏమీ దక్కదు. అదేవిధంగా మృతునికి సోత సోదరుడు లేదా సోదరి ఉన్నా సవతి సోదర సోదరి మణులకు ఏమీ దక్కదు. అంటే సోత చెల్లెళ్ళతో ఉండి 'అనబ'గా ఉన్నప్పుడు అంటే కుమార్తెలు, మనవరాళ్ళతో పాటు ఉన్నప్పుడు.

తల్లి వంతు:

తల్లికి మూడు స్థితులు ఉన్నాయి:

1. ఒకవేళ మృతునికి సంతానం కొడుకు, కూతురు లేదా మనవడు, మనవరాలు ఉంటే మృతుని తల్లికి 6వ వంతు లభిస్తుంది. అల్లాహ్ ఆదేశం: "మృతునికి సంతానం ఉంటే తల్లిదండ్రులకు ప్రతి ఒక్కరికీ 6వ వంతు లభిస్తుంది." (అన్ సా', 4:11)

ఆయతులో వలద్ అని ఉంది. అంటే కొడుకులు, కూతుళ్ళు, మనవడు, మనవరాళ్ళు అందరూ ఉన్నారు.

2. ఒకవేళ మృతునికి ఇద్దరు లేదా ఇద్దరికంటే ఎక్కువ సోదర సోదరీమణులు ఉంటే వారు సొంత వారైనా, సవతి వారైనా సంబంధం తల్లినుండైనా, తండ్రినుండైనా ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ మృతుని తల్లికి 6వ వంతు లభిస్తుంది. ఎందుకంటే అల్లాహ్ ఆదేశం: "అతనికి సోదరులు, సోదరీమణులు ఉంటే తల్లికి 6వ వంతు లభిస్తుంది." (అన్ నిసా', 4:11)

3. ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, కూతురు లేక మనవడు, మనవరాలు లేక, లేదా, ఇద్దరు లేక ఇద్దరికంటే ఎక్కువ సోదర, సోదరీలు లేకుంటే మృతుని తల్లికి 1/3వంతు లభిస్తుంది. అల్లాహ్ ఆదేశం: "ఒకవేళ సంతానం లేకుంటే అతని వారసులైన తల్లిదండ్రుల్లో తల్లికి 1/3వంతు లభిస్తుంది." (అన్ నిసా', 4:11)

మిగిలిన దానికి తండ్రి వారసుడు అవుతాడు. కాని పైన పేర్కొనబడిన స్థితులలో తల్లిదండ్రులలో పాటు భార్య భర్తల్లో ఒకరు ఉండకూడదు. ఒకవేళ తల్లిదండ్రులలో పాటు భార్య భర్తల్లో ఒకరు ఉంటే, భార్య భర్తల్లో ఒకరి వంతు ఇచ్చిన తర్వాత మిగిలిన ఆస్తిలో 1/3 వంతు తల్లికి లభిస్తుంది.

ఇవి రెండు రకాలు:

1. మృతుని తల్లిదండ్రులు మరియు భార్య భర్తల్లో ఒకరు (భర్త) ఉండాలి.

2. మృతుని తల్లిదండ్రులు మరియు అతని భార్య ఉంటే రెండు స్థితుల్లోనూ మిగిలిన దాంట్లో 1/3వ వంతు తల్లికి లభిస్తుంది. మిగిలించి తండ్రికి లభిస్తుంది. ఈ విషయంపై 'ఉమర్ (ర)', 'అలీ (ర)', ఇబ్నె మన్ ఊద్ (ర), ధార్మిక పండితులు, ధార్మిక ప్రవీణులు, షాఫియా ఏకాభిప్రాయం కలిగి ఉన్నారు.

ఒకవేళ ఈ రెండు సమస్యల్లో తండ్రికి బదులు తాత ఉంటే ఉదా: మృతుని తల్లి మరియు భార్య భర్తల్లో ఒకరు మరియు తాత ఉన్నా తల్లికి మొత్తం ఆస్తిలో నుండి 1/3వ వంతు లభిస్తుంది. దీన్ని ఇబ్నె 'అబ్బాస్, అబూ 'హనీఫా, ము'హమ్మద్ సమర్థిస్తున్నారు. కూఫా వారు కూడా ఇబ్నె మన్ ఊద్ యొక్క ఉల్లేఖనాన్ని స్వీకరించారు. భార్య భర్తల్లో ఒకరు ఉంటేనే. కాని ఈ

స్థితిలో ఇమామ్ అబూ యూసుఫ్ తాతతో తల్లికి మిగిలిన దాంట్లో నుండి 1/3వ వంతు ఇవ్వాలని అభిప్రాయ పడ్డారు. తండ్రితో చేసినట్లు. (షరీఫా) కాఫేలో ఇలా ఉంది. పైన పేర్కొన్న దాంట్లో అంటే తండ్రికి బదులు తాత ఉంటే తల్లికి మొత్తం ఆస్తిలో, 1/3 వ వంతు లభిస్తుంది.

అమ్మమ్మ నాన్నమ్మల వంతు:

అమ్మమ్మను, నాన్నమ్మను ఇద్దరినీ జద్ధహ్ అంటారు. మనవలు, మనవరాళ్ళ ఆస్తిలో నాన్నమ్మ, ముని నాన్నమ్మ, అమ్మమ్మ, ముని అమ్మమ్మలకు వంతులు లభిస్తాయి. సిరాజ్ లో ఇలా ఉంది, "ప్రతి వ్యక్తికి ఇద్దరు జద్ధాలు ఉంటారు. 1. తల్లి యొక్క తల్లి, 2. తండ్రి యొక్క తల్లి. ఆ తరువాత జద్ధహ్ వి రెండు రకాలు:

1. అంటే తండ్రి తల్లి, లేదా తండ్రి తల్లి యొక్క తల్లి.
2. తల్లి తండ్రి యొక్క తల్లి. ఇందులో ఇద్దరు తల్లుల గురించి ఉంది. అంటే మృతుని తల్లి, అతని తాత తల్లి. నాన్నమ్మకు, అమ్మమ్మకు 6వ వంతు లభిస్తుంది. ఎందుకంటే ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచించారు. "అమ్మమ్మ, నాన్నమ్మలకు 6వ వంతు ఇచ్చివేయండి." వారు ఒక్కరైనా అధికంగా ఉన్నా 6వ వంతులో భాగ స్వాములు.

నాన్నమ్మకు, అమ్మమ్మకు 6వ వంతు ఇవ్వడం గురించి మరో 'హదీసు' కూడా ఉంది. దాన్ని అబూ స'యీద్ 'ఖుద్రీ (ర) మరియు ము'గీర బిన్ పీబఅ మరియు 'ఖబీస బిన్ జువైబ్ (ర) ఉల్లేఖించారు. ప్రవక్త (స) జద్ధహ్ కు 6వ వంతు ఇచ్చారు. ఒకవేళ అధిక సంఖ్యలో ఉంటే 6వ వంతులో వీరందరూ భాగస్వాములు. దీనికి సాక్ష్యం ఏమిటంటే అబూ బకర్ సిద్ధీఖ్ వద్దకు ఒక నాన్నమ్మ వచ్చి, "నాకు నా మనవడి ఆస్తి లభించినట్లు చూడండి," అని విన్నవించుకుంది. దానికి అబూ బకర్ (ర) మీరు కొంచెం వేచి ఉండండి, నేను ప్రవక్త (స) అనుచరులతో సంప్రదించుకుంటాను. ఎందుకంటే నాకు ఖుర్ఆన్ లో మీ వంతు కనబడలేదు, ప్రవక్త (స) కూడా మీ గురించి ఏమీ ప్రవచించలేదు అని తెలిపి

ఇతరులతో సంప్రదించారు. ము'గీరహ్ (ర), ప్రవక్త (స) అమ్మమ్మకు 6వ వంతు ఇచ్చారని అన్నారు. అబూ బకర్ సిద్ధిఖ్ అతనితో 'మీలో పాటు ఇంకెవరైనా సాక్ష్యం ఉన్నారా?' అని అన్నారు. అప్పుడు ము'హమ్మద్ బిన్ ముస్లిమహ్ అ'న్నారీ సాక్ష్యం ఇచ్చారు. ఆ తరువాత ఆ వ్యక్తికి చెందిన నాన్నమ్మ వచ్చి మనవడి ఆస్తి గురించి విన్నవించుకుంది. అప్పుడు అబూ బకర్ ఆ ఇద్దరితో, 'మీ ఇద్దరూ ఆస్తిలో 6వ వంతును పంచుకోండి,' అని తీర్పు ఇచ్చారు. (బు'ఖారీ)

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "నాన్నమ్మ 'ఉమర్ (ర) వద్దకు వచ్చి, "అమ్మమ్మ కంటే నేను ఉత్తమ మైనదాన్ని. ఎందుకంటే ఒకవేళ అమ్మమ్మ చనిపోతే మనవడు ఆమె ఆస్తిని పొందలేడు, ఎందుకంటే ఆమె జుబిల్ అర్ హామ్ లోనివారు. ఇంకా ఒకవేళ నాన్నమ్మ చనిపోతే మనవడు నా ఆస్తికి వారసుడు అవుతాడు అని విన్నవించుకుంది. అప్పుడు 'ఉమర్ (ర), 'ఆ ఆరవ వంతులో నీ వంతు కూడా ఉంది. ఒకవేళ మీరు అధికంగా ఉంటే 6వ వంతులో అందరూ భాగస్వాములే. ఒక్కరే ఉంటే అంతా 1/2 వంతు ఆమెకే చెందుతుంది.

'హాకిమ్ ఇలా ఉల్లేఖించారు, "ప్రవక్త (స) ఇద్దరు నాన్నమ్మలకు 1/6వ వంతు పంచిపెట్టమని తీర్పు ఇచ్చారు. (ము'హమ్మద్ 'అలీ హాషియహ్ మువత్తా). అబూ బకర్, 'ఉమర్, ఇతర అనుచరుల తీర్పుల వల్ల ఈ విషయంపై ఏకాభిప్రాయం కలిగి ఉన్నారు. మొదటి శ్రేణికి చెందిన అమ్మమ్మలు, నాన్నమ్మలు 1/6వ వంతులో భాగస్వాములు. (షరిఫియ్యహ్)

ఒకవేళ మృతుని తల్లి ఉంటే నాన్నమ్మ, అమ్మమ్మలకు ఏమీ లభించదు. అదేవిధంగా మృతుని తండ్రి ఉన్నా వీరికేమీ లభించదు. ఒకవేళ మృతుని తాత ఉంటే కూడా నాన్నమ్మలకు ఏమీ లభించదు. అయితే తాత ఉండగా తండ్రి యొక్క తల్లికి కూడా లభిస్తుంది. అంతేకాక ఆమె తాతతో పాటు ఆస్తి పొందుతుంది. ఎందుకంటే ఆమె బంధుత్వం తాత తరపు నుండి కాదు. ఆమె తాతకు భార్య. అందువల్ల ఆమె భాగానికి హక్కుదారు అవుతుంది. ఉదా: తల్లి తండ్రితో పాటు ఆస్తి పొందుతుంది. అప్పుడు

నాన్నమ్మలకు ఏమీ లభించదు. అయితే మృతునికి రెండు శ్రేణుల దూరం ఉంటే తాత తండ్రి, అప్పుడు ఇద్దరు స్త్రీలు అతనితో పాటు వారసులౌతారు.

1. తాత తల్లి (ముని నాన్నమ్మ) మరియు 2. తండ్రి తల్లి యొక్క తల్లి. ఒకవేళ దూరం మూడవ శ్రేణికి ఉంటే తండ్రి-తండ్రి-తండ్రి యొక్క తండ్రి. ఇతనిలో పాటు ముగ్గురు నాన్నమ్మలు వారసులౌతారు. 1. తండ్రి - తండ్రి యొక్క తల్లి అంటే నాన్నమ్మ యొక్క తల్లి. 2. తండ్రి యొక్క తల్లి యొక్క తల్లి. అంటే నాన్నమ్మ తల్లి. 3. తండ్రి యొక్క తండ్రి యొక్క తండ్రి అంటే ముత్తాత యొక్క తల్లి. అదేవిధంగా జుబిల్ దూరం పెరుగుతున్నకొలది. జుబిల్ అబవయ్యూల్ సఖ్య పెరుగుతుంది. వారు జుబిల్ పాటు వారసులౌతారు. నాన్నమ్మలు, అమ్మమ్మలు బంధుత్వంలో దగ్గరైతే వీరికి ఏమీ లభించదు.

అసబాత్:

'అసబహ్ రెండు రకాలు 1. నసబి 2. సబబి

I. నసబి అంటే అతనికి మృతునికి సంబంధం ఉంటుంది.

II. సబబి అంటే బంధుత్వం లేనిది. బానిస మరియు యజమాని.

'అసబాత్ నసబియ్య మూడు రకాలు: 1. 'అసబియహ్ బి నఫ్ సిహ్, 2. 'అసబియ్య బి గైరిహ్, 3. 'అసబియ్య మఅ గైరిహ్.

1. 'అసబియ్య బి నఫ్ సిహ్: పురుషుడు అంటే మృతునితో అతనికున్న సంబంధంలో స్త్రీ మధ్య లేదు. అంటే కొడుకు, మనవడు. ఒకవేళ మధ్య స్త్రీ వస్తే 'అసబ కాదు. సవతి సోదరుడు, సోదరి వీరు జ'విల్ ఫురూ'ద్ లోని వారు. మరియు 'అసబ బి నఫ్ సిహ్ లో నలుగురు వ్యక్తులు ఉన్నారు. వారు (1) కొడుకు, మనవడు, (2) మృతుని అసలు తండ్రి, తాత. (3) మృతుని తండ్రి భాగాలు సోదరుడు, సోదరుని కొడుకు. (4) మృతుని తాత భాగాలు, చిన్నాన్న అతని సంతానం. ఆస్తి పంపకం జరిగినప్పుడు ఈ నలుగురిలో ముందు మృతునికి దగ్గరి సంబంధం

గలవారు. అంటే కొడుకు, మనవడు, ముని మనవడు ముందు ఉంటారు. ఆ తరువాత మృతుని ప్రధాన మూలాలు తండ్రి, తాత, ముత్తాత, ఆ తరువాత మృతుని తండ్రి భాగాలు అంటే సోదరుడు, సోదరుని కుమారుడు ఆ తరువాత మృతుని తాత సంతానం అంటే సొంత చిన్నాన్న, అతని సంతానం మిగిలిన వివరాలు ఫరాయి'ద్ లో చూడండి.

2. 'అన్బ బి'గైరిహీలో: నలుగురు స్త్రీలు ఉన్నాడు:

(1) కూతురు, (2) మనవరాలు, (3) సొంత చెల్లెలు, (4) సవతి సోదరి.

ఈ నలుగురు తమ సోదరులలో పాటు 'అన్బ అయి షోతారు. అందువల్లే వీరిని 'అన్బ బి'గైరిహీ అంటారు. వీరి గురించి సాక్ష్యాధారాలు ఈ వాక్యంలో ఉన్నాయి.

i. అల్లాహ్ తమ సంతానం విషయంలో కొడుకులకు ఇద్దరు కుమార్తెలకు సమానంగా ఇవ్వమని ఆదేశిస్తున్నాడు.

ii. ఒకవేళ సోదరుడు, సోదరి స్త్రీ పురుషులు ఉంటే ఒక పురుషునికి ఇద్దరు స్త్రీల భాగాలకు సమానంగా ఇవ్వండి.

మొదటి ఆయతు ద్వారా కూతురు మరియు మనవరాలుకీ, రెండవ వాక్యం ద్వారా సొంత చెల్లెలు, సవతి చెల్లెలు 'అన్బ అవడానికి సాక్ష్యాధారాలు ఉన్నాయి.

3. 'అన్బ మ'అ గైరిహీ: మరో స్త్రీతో కలిసి 'అన్బ అయ్యే స్త్రీ. అంటే మృతుని కూతురు లేక మనవరాలు. మరియు మృతుని సొంత లేదా సవతి చెల్లెలు కావచ్చును. ఈ సోదరి కూతురు లేదా మనవరాలితో కలిసి 'అన్బ అయిపోతుంది. కూతురు, మనవరాలు ఒక్కరున్నా అధికంగా ఉన్నా సరే. 'హదీసు'లో ఉన్నట్లు. చెల్లెళ్ళు కూతుర్లతో కలిసి 'అన్బ అయిపోతారు.

II. 'అన్బ బి'సబబిహీ: యజమాని బానిసను విడుదల చేసిన యజమాని. బానిస చనిపోతే యజమాని బానిస ఆస్తికి వారసుడు అవుతాడు. దీన్ని గురించి వివరంగా ఫరాయి'ద్ పుస్తకాల్లో ఉంది.

జవిల్ -అర్హామ్:

ఇస్లామీయ పరిభాషలో జూ-రహమ్ అంటే బంధువులు, చుట్టాలు అని అర్థం. అయితే జూ-రహమ్ అంటే బంధువు అయి కూడా హక్కులు, 'అన్బ లేనివాడు. అంటే ఆస్తిలో వంతులేని బంధువు. ఇటువంటి వ్యక్తిని జూ-రహమ్ అంటారు. దీని బహువచనం జవిల్-అర్హామ్. అల్లాహ్ ఆదేశం: "బంధువుల్లో కొందరు మరి కొందరిపై ఔన్నత్యం గలవారని అల్లాహ్ గ్రంథంలో ఉంది." (అల్ అన్నాల్, 8:75)

కాని జూ-రహమ్ ఫర్ద్, 'అన్బల వాడై కూడా ఆస్తికి వారసుడు కాలేడు, అయితే భర్త మరియు భార్యలు ఉండగా వారసుడు కాగలడు. ఒకవేళ జవిల్-అర్హామ్ ఒక్కడే ఉంటే బంధుత్వం వల్ల ఆస్తి అంతటికీ యజమాని కాగలడు.

జ'విల్-అర్హామ్ వారసత్వం 'అసబాత్ వంటిది. ఇందులో అందరికంటే దగ్గరి బంధువులకు అవకాశం ఉంటుంది. ఒక్కోసారి శ్రేణుల వల్ల జరుగుతుంది. కొడుకు తండ్రికంటే ముందు ఉన్నట్లు. అదేవిధంగా జ'విల్ అర్హామ్ లో మృతుని భాగం మృతుని అసలు కంటే ముందు ఉంటాడు. జ'విల్-అర్హామ్ లో అతి దగ్గరున్న వారు అతిదూరంగా ఉన్నవారిని నిరోధిస్తారు. అంటే దూరపు బంధువుని నిరోధిస్తాడు. 'అసబాత్ లో అతి దగ్గరి సంబంధీకుడు అతిదూరంగా ఉన్నవారిని తొలగిస్తాడు. అదేవిధంగా దగ్గరి బంధువు దూరపు బంధువును ఆస్తి దక్కనివ్వడు.

జవిల్ -అర్హామ్ 4 రకాలు:

1. మృతుని భాగం అంటే మృతుని కూతురు సంతానం మనవలు, మనవరాళ్ళు.
2. మృతుని మూలాలు అంటే తాత, అమ్మమ్మ.
3. మృతుని తల్లిదండ్రుల భాగాలు అంటే మేనల్లుడు. మేనగోడలు.
4. జద్దైన్, జద్దత్తైన్ భాగాలు అంటే తాతలు, లేదా అమ్మమ్మ నాన్నమ్మల సంతానం.

ఇవినాలుగురకాలు. కాని ఇవి తమకు దూరంగా ఉండే వారిని తోలగిస్తాయి. మృతుని భాగం ముందు ఉంటుంది. ఆస్తిలో మృతుని భాగం అంటే కొడుకుల సంతానం, మనవళ్ళ సంతానం. వాళ్ళ స్త్రీలయినా పురుషులైనా. ఆ తరువాత మృతుని సంతానం తర్వాత మూలం ముందు ఉంటుంది. అంటే మృతుని జద్ ఫాసిద్, జద్దహ్ ఫాసిద్ హా, ఆ తరువాత తల్లి దండ్రులు మృతుని భాగాలు ముందు ఉంటాయి. అంటే సొంత చెల్లెళ్ళకు లేదా సవతి చెల్లెళ్ళ సంతానం మరియు సొంత సోదరుల సంతానం. వాళ్ళ స్త్రీలయినా పురుషులైనా, ఆ తరువాత కూతుర్ల సంతానం తాత కంటే ముందు ఉంటారు. మేనల్లుడు, మేనగోడళ్ళపై తీర్పు దానిపైనే ఆధారపడి ఉంది. (త'హావీ)

ఆ తరువాత జద్దైన్ జద్దత్తైన్ల సంతానం ముందు ఉంది. వీరు మామ, పిన్ని సవతి చిన్నాన్న మరియు

అత్త మరియు చిన్నాన్న కూతురు, అత్త సంతానం. వీరి తర్వాత మృతుని తండ్రి మరియు మామలు, అత్తలు, ఇంకా వారి మామలు, పిన్ని మరియు తండ్రి సవతి చిన్నాన్న మరియు తల్లి చిన్నాన్న వారు సొంతవారైనా, సవతి వారైనా వీరందరి సంతానం దూరం వారైనా సరే. ఆస్తికి అర్హులు ఇంకా ఈ రకాల్లో దగ్గరున్నవారు ముందు ఉంటారు. జవిల్ అర్హామ్ అందరూ సమానంగా ఉండి, సంబంధాలు అనేకం ఉంటే తండ్రి బంధువులకు రెండు వంతులు, తల్లి బంధువులకు ఒక వంతు లభిస్తుంది. ఒకవేళ జవిల్ అర్హామ్ ఒకే శ్రేణికి చెంది వారిలో స్త్రీలు పురుషులు అందరూ సమానంగా ఉంటే ఈ వివరాలన్నీ ఫరాాయిజ్ పుస్తకాల్లో చూడగలరు.

مَوَدَّاتِيَّ وَبِهَاغَمِ الْوَالِدِيَّاتِ

(917/2) [1] 3041 (متفق عليه)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أَنَا أَوْلَى بِأَهْلِ مَمْنُونٍ مِنْ أَنْفُسِهِمْ فَمَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ دَيْنٌ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَرَثَةٌ فَكُلُّهُ لِي".

وَقِي رَوَاهُ يَهُ: "مَنْ تَرَكَ دَيْنًا أَوْ ضَيْعًا فَلْيَأْتِنِي فَأَنَا مَوْلَاهُ".
وَقِي رَوَاهُ يَهُ: "مَنْ تَرَكَ مَالًا فَلَوْ تَرَتهُ وَمَنْ تَرَكَ كَلًّا فَلْيَأْتِنَا".

3041. (1) [2/917] ఏకీభవితం

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "నేను ముస్లిముల పట్ల జాగ్రత్త గలవాడిని. మరణించిన వ్యక్తిపై అప్పు ఉంటే, అతను ఏమీ వదల కుండా వెళ్ళి ఉంటే అతని అప్పు తీర్చటం నా బాధ్యత. ధనం వదలి వెళ్ళితే అతని వారసులకు చెందుతుంది.

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది: అప్పు ఉండి చనిపోయినా, నశించే వస్తువు వదలి వెళ్ళినా అంటే భార్యా బిడ్డలు. అతని వారసులు లేదా అతని వీలునామా గలవారు నా దగ్గరకు రావాలి, నేను అతని సంరక్షకుణ్ణు.

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది: "ధనం వదలి వెళ్ళితే అది అతని వారసులది. బరువైన వస్తువు అంటే అప్పు వదలి వెళ్ళితే అతని సంరక్షకుడు నా దగ్గరకు రావాలి. అతని అప్పు బాధ్యత నాది." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(917/2) [2] 3042 (متفق عليه)

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الْحَقُّ الْفَرَايِضَ بِأَهْلِهَا فَمَا بَقِيَ فَهُوَ لِأَوْلَى رَجُلٍ ذَكَرَ".

3042. (2) [2/917] ఏకీభవితం

ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఆస్తి హక్కు గలవారికి వారి హక్కును చెల్లించండి, మిగిలిన ధనం మృతునికి అందరికంటే సన్నిహిత పురుషునిది." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

1) వివరణ-3041: ఇది ప్రవక్త (స) ఉత్తమ నైతికత. ఇతరుల రుణబారాన్ని తనపై వేసుకుంటున్నారు. మృతుని అప్పును తాను చెల్లిస్తానని అంటున్నారు. ఒకవేళ అతను ఆస్తి వదలి వెళ్ళితే అది అతని వారసులది అని అంటున్నారు.

2) వివరణ-3042: అంటే జవిల్ ఫురూద్ మరియు హక్కు గలవారికి ఇచ్చిన తర్వాత మిగిలింది. 'అనబ వాళ్ళకు

3043 [3] (متفق عليه) (917/2)
 وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ: "لَا يَرِثُ الْمُسْلِمُ الْكَافِرَ وَلَا الْكَافِرُ الْمُسْلِمَ".

3043. (3) [2/917 ఏకీభవితం]

ఉసామహ్ బిన్ 'జైద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం,
 "ముస్లిమ్ అవిశ్వాసికి, అవిశ్వాసి ముస్లిమ్ కు వారసులు
 కాలేరు." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

3044 [4] (صحيح) (917/2)

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيٍّ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: "مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ". رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

3044. (4) [2/917 దృఢం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఒక వర్గం
 విడుదల చేసిన బానిస ఆ జాతివాడిగానే పరిగణించ
 బడతాడు." 3 (బు'ఖారీ)

3045 [5] (متفق عليه) (918/2)

وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "ابْنُ أُخْتِ
 الْقَوْمِ مِنْهُمْ".

وَذَكَرَ حَدِيثُ عَائِشَةَ: "إِنَّمَا الْوَلَاءُ فِي بَابِ قَبْلِ بَابِ
 السُّلْمِ". وَسَنَدُ كُرْحَيْتِ الْبَرَاءِ الْخَالَةِ بِمَنْزِلَةِ الْأُمِّيِّ فِي بَابِ
 بُلُوغِ الصَّغِيرِيِّ وَحَضَائِنْتِهِ انْشَاءً لِلَّهِ.

3045. (5) [2/918 ఏకీభవితం]

దొరుకుతుంది. అసలు అంటే ప్రత్యేకంగా నిర్దేశించబడని
 మృతుని బంధువు. కాని మృతుని ఆస్తిలో అతని హక్కు
 ఉంది. జవిల్ ఫురూద్ మరియు 'అన్ బల గురించి
 ఇంతకు ముందు వివరించడం జరిగింది.

3) వివరణ-3044: విడుదల పొందిన బానిసను మేలా
 అంటారు. అంటే ఒక వర్గం విడుదల చేసిన బానిస ఆ
 జాతి వాడిగానే పరిగణించబడతాడు. ఒకవేళ
 సయ్యద్లు విడుదల చేస్తే ఆ బానిస సయ్యద్గా
 పరిగణించబడతాడు. కొందరు విడుదల చేసేవాడిగా
 అభిప్రాయపడ్డారు. అంటే విడుదల చేసే
 అంటే తాను విడుదలచేసిన బానిసకు వారసుడు
 అవుతాడు. అయితే అతనికి అసబ-నసబ్
 ఉండకూడదు.

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ఒక జాతి సోదరి
 సంతానం ఆ జాతికే చెందుతుంది. 4 (బు'ఖారీ)

الفصل الثاني رِثَاةُ الْوَالِدَيْنِ

3046 [6] (لم تتم دراسته) (918/2)

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ: "لَا يَتَوَارَثُ أَهْلُ مِلَّتَيْنِ شَتَّى". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ
 مَاجَه

3046. (6) [2/918 అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'అమ్ర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స)
 ప్రవచనం, "ఇద్దరు విభిన్న మతాల వారు పరస్పర
 వారసులు కాలేరు." (అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

3047 [7] (لم تتم دراسته) (918/2)

رَوَاهُ الرَّيِّمِيُّ عَنْ جَابِرٍ.

3047. (7) [2/918 అపరిశోధితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ముస్లిమ్ అవిశ్వాసికి, అవిశ్వాసి
 ముస్లిమ్ కు వారసులు కాలేరు. (తీర్చి జి)

3048 [8] (ضعيف جدا) (918/2)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
 "الْقَاتِلُ لَا يَرِثُ". رَوَاهُ الرَّيِّمِيُّ وَابْنُ مَاجَه

3048. (8) [2/918 అతి బలహీనం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం,
 "హంతకుడు హతుడి ఆస్తికి వారసుడు కాలేడు."
 (తీర్చి జి, ఇబ్నె మాజహ్)

3049 [9] (لم تتم دراسته) (918/2)

4) వివరణ-3045: అంటే సోదరి సంతానం తన మామకు
 వారసులౌతారు. వీరు జవిల్ అర్ హామ్ లోని వారు.
 అయితే మామకు చెందిన జవిల్ ఫురూజ్ మరియు
 అన్ బ ఉండ డదు. 'అయి'షహ్ (ర) 'హదీసు' "ఇన్న మల్
 వలాఉ" ఇంతకు ముందు బాబుస్సల్మలో పేర్కొనడం
 జరిగింది. "అల్ఖాలతు బి మన్ జలలీల్ ఉమ్మి" అనే
 బరా 'హదీసు'ను ఇన్ షా అల్లాహ్ బాబుస్సగీర్ లో
 పేర్కొందుము.

وَعَنْ بُرَيْدَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَعَلَ لِلْجَدَّةِ
السُّدُسَ إِذَا لَمْ تَكُنْ دُونَهَا أُمَّ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

3049. (9) [2/918 అపరిశోధితం]

బురైదహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నాన్నమ్మకు 6వ వంతు నిర్ణయించారు. అయితే ఆమెతో పాటు, మృతుని తల్లి ఉండకూడదు.⁵ (అబూ దావూద్)

3050. (10) [2/918 అపరిశోధితం]

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا
اسْتَهَلَ الصَّبِيُّ صَبِيًّا عَلَيْهِ وَوَوَّرَتْ". رَوَاهُ أَبُو مَرْجَانَةَ وَاللَّيْثِيُّ.

3050. (10) [2/918 అపరిశోధితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "బిడ్డ జన్మించినప్పుడు ఏడుపు కేకలు వేస్తే అటువంటి బిడ్డ జనాజహ్ నమాజు చదవబడుతుంది. మరియు అతన్ని వారసుడుగా పరిగణించడం జరుగుతుంది." ⁶ (ఇబ్నె మాజహ్, దారమి)

3051. (11) [2/918 అపరిశోధితం]

وَعَنْ كَثِيرِ بْنِ عَبَّادٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْهُمْ وَحَلِيفُ الْقَوْمِ مِنْهُمْ وَأَبْنُ أُمَّتِ الْقَوْمِ مِنْهُمْ". رَوَاهُ اللَّيْثِيُّ.

3051. (11) [2/918 అపరిశోధితం]

కసీర్ బిన్ 'అబ్దుల్లాహ్ తన తండ్రి ద్వారా, అతడు తన తండ్రి ద్వారా ఉల్లిఖనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఒక జాతిలోని స్వతంత్ర బానిస ఆ జాతివాడిగా పరిగణించబడతాడు. యజమాని తాను విడుదలచేసిన బానిస ఆస్తికి వారసుడతాడు. అయితే బానిసకు ఎవరూ నసబ్ అస బహ్ ఉండకూడదు. ఒక జాతిలో స్నేహ

5) వివరణ-3049: ఒకవేళ మృతుని తల్లి బ్రతికి ఉండి, అతని నాన్నమ్మ కూడా బ్రతికుంటే మృతుని తల్లి ఉండగా నాన్నమ్మకు వంతు లభించదు. ఒకవేళ మృతుని తల్లి లేకపోతే నాన్నమ్మకు 6వ వంతు లభిస్తుంది.

6) వివరణ-3050: అంటే ఒకవేళ బిడ్డ జన్మించినపుడు శబ్దం చేసాడు, ఆ తరువాత మరణించాడు. కనుక ఆ బిడ్డకు జనాజహ్ నమాజు చదవబడుతుంది. ఇంకా అతన్ని వారసుడిగా కూడా పరిగణించడం జరుగుతుంది.

సంబంధాలు కలిగి ఉన్న వాడు ఆ జాతికి చెందినవాడు అవుతాడు. అదేవిధంగా ఒక జాతి సోదరి సంతానం కూడా ఆ జాతి వారిగానే పరిగణించబడతారు." ⁷ (దారమి)

3052. (12) [2/919 అపరిశోధితం]

وَعَنْ الْبُقْدَامِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَنَا أَوْ لِي بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ فَمَنْ تَرَكَ دَيْنًا أَوْ صَبِيحَةً فَلْيَبْتَأْ. وَمَنْ تَرَكَ مَالًا فَلْيُورَثْتِهِ. وَأَنَا مَوْلَى مَنْ لَا مَوْلَى لَهُ. أَرْتُ مَا لَهُ وَأَفْكَ عَانَهُ وَالْحَالُ وَارْتُ مَنْ لَا وَارْتُ لَهُ يَرِثُ مَا لَهُ وَيَغْفُكَ عَانَهُ".

وَفِي رَوَايَةٍ: "وَأَنَا وَارْتُ مَنْ لَا وَارْتُ لَهُ. أَعْقَلَ عَنْهُ وَأَرْتُهُ وَالْحَالُ وَارْتُ مَنْ لَا وَارْتُ لَهُ. يَعْقَلَ عَنْهُ وَيَرِثُهُ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

3052. (12) [2/919 అపరిశోధితం]

మిఖ్దామ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ప్రతి విశ్వాసికి నేనతని ప్రాణం కంటే ఉత్తమమైన వాడిని. ఎవరైనా అప్పులు ఉండి, చిన్న చిన్న పిల్లలను అనాధులుగా చేసి మరణిస్తే నేను అతడి సంరక్షకుణ్ణు. అతని అప్పును నేను తీరుస్తాను. అతని పిల్లల్ని నేను పోషిస్తాను. ఒకవేళ అతడు ధనం వదలి వెళ్ళితే అది అతని వారసులకు చెందుతుంది. అంటే నేను అతని సంరక్షకుణ్ణి. అదేవిధంగా వారసులు లేని వారికి నేను వారసుణ్ణు. అతడి ధనాన్ని బైతుల్ మాల్లో పెడతాను. అక్కడి నుండి హక్కు గలవారికి ఇవ్వటం జరుగుతుంది. నేను అతని ఖైదీలను బానిసత్వపు బంధనాల నుండి విడిపిస్తాను. మామ తన సోదరి సంతానానికి వారసుడతాడు. అయితే అతనికి ఇతర వారసులు ఉండకూడదు. అతని ఖైదీలను విడిపిస్తాను."

7) వివరణ-3051: అంటే స్నేహ సంబంధాలు కలిగి ఉన్నవారు, అజ్ఞాన కాలంలో ఇటువంటి ఒప్పందాలు జరిగేవి. అయితే ఇస్లామ్లో ఇటువంటి అజ్ఞాన కాలపు ఒప్పందాలు లేవు. అయితే ఇప్పుడు కేవలం బాధితుణ్ణి ఆదుకోవటానికి, సత్యం కోసం ఒప్పందాలు చేయడంలో తప్పేమీ లేదు.

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది. "ఎవరూ వారసులు లేని వారికి నేను వారసుడను. అతని రక్తపరిహారాన్ని చెల్లిస్తాను. అతనికి వారసుడనౌతాను. ఎవరూ వారసులు లేని సోదరి సంతానానికి మామ వారసుడౌతాడు. అతడు అతని రక్త పరిహారం చెల్లిస్తాడు. అతనికి వారసుడౌతాడు. (అబూ దావూద్)

3053. (13) [2/919 అపరిశోధితం]

3053. (13) [2/919 అపరిశోధితం] وَعَنْ وَائِلَةَ بِنِ الْأَسْقَعِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "كَحُورُ الْمَرْأَةِ ثَلَاثٌ مَوَارِيثُ عَنِّي بِهَا وَكَقِطَهَا وَوَلَدَهَا الْبُرِّي لَا عُنْتُ عَنْهُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

3053. (13) [2/919 అపరిశోధితం]

వాసి'లహ్ బిన్ అస్ఖ'అ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "స్త్రీ ముగ్గురు వ్యక్తుల ఆస్తిని చేజిక్కించు కుంటుంది. 1.తాను విడుదల చేసిన బానిస లేదా బానిసరాలి ఆస్తిని, అయితే వారి జ'విల్ ఫురూద్ మరియు అస్బహ్ ఎవరూ ఉండకూడదు. 2.పడి ఉన్న అనాధ పసి కందును తెచ్చి పెంచి పోషించిన బాలుడు, ఆ బాలుడు చనిపోతే, ఈ స్త్రీ అతని వారసురాలాతుంది, 3. లిఆన్ చేసిన సంతానపు ఆస్తికి." * (తిర్మిజి, అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

8) వివరణ-3053: లిఆన్ అంటే శపించటం ఇస్లామ్ ప్రకారం భర్త తన భార్యపై ఆమె వ్యభిచారానికి పాల్పడిందని నేరం మోపుతాడు. అయితే భార్య నిరాకరిస్తుంది. విరివద్ద వారి ఆత్మలు తప్ప మరెవరూ సాక్ష్యం లేరు. ఈ వ్యవహారం న్యాయాధికారి వద్దకు వెళ్తుంది. న్యాయాధికారి ఇద్దరిలో ఒకరు అసత్యం పలుకుతున్నారని, వారు తమ తప్పును ఒప్పుకోవాలని ఆదేశిస్తాడు. ఒకవేళ ఇద్దరూ దానికి సిద్ధపడకపోతే, న్యాయాధికారి వారిద్దరి నుండి ప్రమాణం తీసుకుంటాడు. ముందు భర్తను తన ఆరోపణ సత్యమని నాలుగు సార్లు ప్రమాణం చేయమని, ఐదవసారి ఒకవేళ అతడు అసత్యం పలికి ఉంటే, అతనిపై అల్లాహ్ అభిశాపం పడాలని ప్రమాణం చేయవలసిందిగా ఆదేశిస్తాడు. ఆ తరువాత భార్యను తనపై వచ్చిన ఆరోపణ అసత్యమని నాలుగు సార్లు ప్రమాణం చేయమని, ఐదవసారి ఒకవేళ ఆమె అసత్యం పలికి ఉంటే, ఆమెపై అల్లాహ్ ఆగ్రహం పడాలని

3054. (14) [2/919 అపరిశోధితం]

3054. (14) [2/919 అపరిశోధితం] وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أَيُّمَا رَجُلٍ عَاهَرَ بِحُرَّةٍ أَوْ أَمَةٍ فَالْوَلَدُ وَلِدِي لَا يَرِثُ وَلَا يُورَثُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

3054. (14) [2/919 అపరిశోధితం]

తన తండ్రి తాతల ద్వారా 'అమ్మ' బిన్ షు'బబ్ కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: స్వతంత్ర స్త్రీ లేదా బానిసరాలితో వ్యభిచారం ఫలితంగా పుట్టిన బిడ్డ వ్యభిచారబిడ్డగా పరిగణించబడతాడు. అతడు ఇతరులకు వారసుడు కాలేడు. అతనికి ఎవరూ వారసులు కాలేరు. (తిర్మిజి)

3055. (15) [2/919 అపరిశోధితం]

3055. (15) [2/919 అపరిశోధితం] وَعَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ مَوْلَى لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَاتَ وَتَرَكَ شَيْئًا وَلَهُ يَدٌ حَبِيبًا وَلَا وَكَلًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَعْطُوا مِيرَاثَهُ رَجُلًا مِّنْ أَهْلِ قَرْيَتِهِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

3055. (15) [2/919 అపరిశోధితం]

'అయి'షహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) విడుదల చేసిన ఒక బానిస మరణించాడు. అతడు కొంత ధనాన్ని, కొందరు బంధువుల్ని కొంతమంది న'సబి' అ'సబి' గలవారిని, సంతానాన్ని వదిలివేశాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) "అతని ధనాన్ని అతని ఊరి వారిలో ఒకరికి ఇచ్చి

ప్రమాణం చేయవలసిందిగా ఆదేశిస్తాడు. ఈ సాక్ష్యాలు, ప్రమాణాలు వ్యభిచార ఆరోపణ శిక్షల స్థానంలో ఉంటాయి. ఒకవేళ ఇలా ప్రమాణాలు చేయకపోతే ఆరోపణ నేరశిక్షగా 80 కొరడా దెబ్బలు తిన వలసి ఉంటుంది. ప్రమాణం చేయటం వల్ల ఈ ఆరోపణ క్షమించబడుతుంది. స్త్రీకి ఇది వ్యభిచార నేర శిక్షగా పరిగణించబడుతుంది. భార్య ఒకవేళ ప్రమాణం చేయకపోతే వ్యభిచార శిక్షకు గురికావలసి వస్తుంది. ఇలా ప్రమాణం చేయటం వల్ల వ్యభిచార శిక్ష తొలగిపోతుంది. ఈ చర్యను లిఆన్ అంటారు. లిఆన్ తర్వాత న్యాయాధికారి భార్యా భర్తలను విడదీస్తాడు. వారు మళ్ళీ కలవలేరు. మళ్ళీ వెళ్ళి చేసుకోలేరు. దీన్ని గురించి వివరంగా బాబుల్లిఆన్ లో పేర్కొనడం జరుగుతుంది. ఒకవేళ లిఆన్ చేసిన స్త్రీ బిడ్డ చనిపోతే ఆస్తి స్త్రీకి దక్కుతుంది. తండ్రికి లభించదు.

వేయండి" అని ఆదేశించారు. 9 (అబూ దావూద్, తిర్మిజి)

3056 [16] (لم تتم دراسته) (920/2)
 وَعَنْ بُرَيْدِ بْنِ مَرْثَدٍ قَالَ: مَاتَ رَجُلٌ مِنْ خُرَاعَةَ فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِيرَاثِهِ فَقَالَ: "التَّسْبُؤُا لَهُ وَارِثًا أَوْ ذَا رَحِمٍ".
 فَلَمْ يَجِدُوا لَهُ وَارِثًا وَلَا ذَا رَحِمٍ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَعْطُوا الْكَبْرَ مِنْ خُرَاعَةَ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.
 وَفِي رَوَايَةٍ لَهُ: قَالَ: "انظُرُوا الْكَبْرَ رَجُلٍ مِنْ خُرَاعَةَ".

3056. (16) [2/920 అపరిశోధితం]

బురైద్ (ర) కథనం: ఖు'జా'అహ్ తెగకు చెందిన ఒక వ్యక్తి మరణించాడు. అతని ఆస్తిని ప్రవక్త (స) వద్దకు తీసుకు రావటం జరిగింది. అప్పుడు ప్రవక్త (స) అతని జ'వల్ ఫురూ'ద్ లేదా 'అసబాత్'లను వెదకండి' అని ఆదేశించారు. ప్రజలు వెదికారు. ఎవరూ దొరకలేదు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) ఖుజా'అహ్ తెగలో అందరి కంటే గొప్ప వ్యక్తికి పంపివేయమని ఆదేశించారు. 10 (అబూ దావూద్)

3057 [17] (لم تتم دراسته) (920/2)
 وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ رِضِيِّ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: "إِنَّكُمْ تَقْرَأُونَ هَذِهِ الْآيَةَ: (مَنْ بَعَدَ وَصِيَّةً تَوْصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ. 4: 12) وَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بِاللَّذَيْنِ قَبْلَ الْوَصِيَّةِ. وَأَنَّ أَعْيَانَ بَنِي الْأَمْرِ يَتَوَارَثُونَ دُونَ بَنِي الْعَلَاتِ الرَّجُلِ يَرِثُ أَحَاهُ لِأَبِيهِ وَأُمَّهُ دُونَ أُخِيهِ لِأَبِيهِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ.
 وَفِي رَوَايَةٍ الدَّارِمِيِّ: قَالَ: "الْأَخُوَّةُ مِنَ الْأَمْرِ يَتَوَارَثُونَ دُونَ بَنِي الْعَلَاتِ". إِلَى آخِرِهِ.

9) వివరణ-3055: ఆ విడుదల అయిన బానిసకు వారసులు ఎవరూ లేరు. ప్రవక్త (స) అతని ధనాన్ని బైతుల్మాల్లో వేయించి అతని ఊరికి చెందిన పేదల్లో అగత్యపరుల్లో పంచివేశారు. ఇస్లామీయ చట్టం ప్రకారం అది ప్రవక్త (స)కు చెంద లసింది. కాని ప్రవక్తలు వారసులూ కారు. ఆస్తిని వదలి వెళ్ళారు.

10) వివరణ-3056: ఆ అనాథుని ఆస్తి బైతుల్మాల్లో ఉంచబడింది. ఆ తర్వాత ప్రవక్త (స) ఆ ధనాన్ని ఖుజా'అహ్ తెగకు చెందిన నాయకుల వద్దకు పంపి వేశారు. వారు తమ ఇష్టప్రకారం పేదలకు, అగత్యపరులకు, ఇతర విధాలుగా ఖర్చుచేయాలని.

3057. (17) [2/920 అపరిశోధితం]

'అలీ (ర) ఇలా అన్నారు: "ప్రజలారా! ఈ ఆయతును పఠించారా! ..." అంటే వీలునామా, అప్పులు చెల్లించిన తర్వాత వారసులకు ఆస్తి లభిస్తుంది.

ఈ ఆయతులో అన్నిటి కంటే ముందు వీలునామా ఉంది. ఆ తరువాత అప్పు. అయితే ప్రవక్త (స) అప్పును వీలునామా కంటే ముందు చెల్లించమని ఆదేశించారు. ఈ ఆయతులో అప్పు తరువాత ఉంది. కాని చెల్లించడంలో మాత్రం ముందు ఉంది. అంతే కాదు ప్రవక్త (స) ఇలా కూడా ఆదేశించారు. సొంత సోదరులు వారసులౌతారు. సవతి సోదరులు వారసులు కారు. అంటే సొంత సోదరులు ఉండగా సవతి సోదరులు వారసులు కాలేరు. ఒక వ్యక్తి తన సొంత సోదరునికి వారసుడౌతాడు. సవతి సోదరునికి వారసుడు కాడు. (తిర్మిజి, ఇబ్నె మాజహ్, దారమి)

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "తల్లిదండ్రుల సోదరులు అంటే సొంత సోదరులు పరస్పరం వారసులు అవుతారు. సవతి సోదరులుకారు."

3058 [18] (لم تتم دراسته) (920/2)

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ: جَاءَتْ أُمُّ سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ بِأَبْتَنَيْهَا مِنْ سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَاتَانِ ابْنَتَا سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ. قُبِلَ أَبُوهُمَا مَعَكَ يَوْمَ أُحُدٍ شَهِيدًا وَإِنَّ عَمَّهُمَا أَحَدَ مَا لَهُمَا وَلَمْ يَدَعْ لَهُمَا مَالًا وَلَا تُنْكَحَانِ إِلَّا وَهُمَا مَالٌ. قَالَ: "يَقْضِي اللَّهُ فِي ذَلِكَ". فَتَرَكَتْ آيَةَ الْبَيْرَاتِ. فَبَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى عَمَّهُمَا فَقَالَ: "أَعْطِ لَابْنَتَيْ سَعْدِ الثُّلُثَيْنِ وَأَعْطِ أُمَّهُمَا الثَّمَنَ وَمَا بَقِيَ فَهُوَ لَكَ". رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ. وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

3058. (18) [2/920 అపరిశోధితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: స'అద్ బిన్ రబీ'అ భార్య స'అద్ బిన్ రబీ'అ ద్వారా పుట్టిన తన ఇద్దరు కుమార్తెలను తీసుకొని ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చి, "ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! వీరు స'అద్ బిన్ రబీ'అ కుమార్తెలు. వీరి తండ్రి ఉపహుద్ యుద్ధంలో మీతో పాటు వెళ్ళి వీరమరణం పొందారు. వీరి పినతండ్రి వీరి ఆస్తిని లాక్కున్నాడు. వీరికి ఏమీ

ఉంచలేదు. ధనం లేకుండా వీరి పెళ్ళికాదు అని విన్నవించుకుంది. "దానికి ప్రవక్త (స), "ఇప్పుడు నువ్వు వెళ్ళు, అల్లాహ్ (త) దీన్ని గురించి తీర్పు ఇస్తాడు," అని అన్నారు. ఆ తరువాత ఆస్తి ఆయతు అవతరించింది. అప్పుడు ప్రవక్త (స) వారి చిన్నాన్న దగ్గరకు పంపి, "స'అద్ బిన్ రబీ'అ కుమార్తెలకు 2/3వ వంతు, వారి తల్లికి 1/8వ వంతు ఇవ్వమని, మిగిలించి నీదని," ఆదేశం పంపారు. ¹¹ (అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్, అ'హ్మద్, తిర్మిజి / ప్రామాణికం ఏకోల్లేఖనం)

(921/2) (صحيح) [19] 3059

وَعَنْ هُرَيْثِ بْنِ شُرْحَبِيلَ قَالَ: سَأَلَ أَبُو مُوسَى عَنِ ابْنَةِ وَبْنَتِ ابْنِ وَأَخْتِ فَقَالَ: لِلْبِنْتِ التَّصْفُ وَالْأَخْتِ التَّيْصُفُ وَأَنَّ ابْنَ مَسْعُودٍ فَسَيِّئًا بَعْثِي فُسَيْلَ ابْنِ مَسْعُودٍ وَأَخْبَرَ يَقُولُ أَبِي مُوسَى فَقَالَ: لَقَدْ ضَلَّكَ إِذْنٌ وَمَا أَنَا مِنَ الْبُهْتَمِيِّينَ أَقْضِي فِيهَا بِمَا قَضَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لِلْبِنْتِ التَّيْصُفِ وَالْإِبْنَةِ الْإِبْنِ السُّدُسُ تَكْمِلَةَ الثَّلَاثِينَ وَمَا بَقِيَ فَلِلْأَخْتِ" فَاتَيْنَا أَبَا مُوسَى فَأَخْبَرْنَاهُ يَقُولُ ابْنِ مَسْعُودٍ فَقَالَ: لَا تَسْأَلُونِي مَا دَامَ هَذَا الْحَبْرُ فِيكُمْ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

3059. (19) [2/921 దృఢం]

'హు'జైల్ బిన్ షుర'హ్ బీల్ (ర) కథనం: అబూ మూసాను, "ఒక వ్యక్తి చనిపోయాడు. అతనికి ఒక కూతురు, ఒక కుమారుని కూతురు, ఒక చెల్లెలు ఉన్నారు. ఈ ముగ్గురికీ ఎంతెంత ఆస్తి వస్తుంది," అని ప్రశ్నించడం జరిగింది. దానికి అబూ మూసా, 'కుమార్తెకు 1/2 వంతు, చెల్లెలుకు 1/2 వంతు లభిస్తుంది. (మనుమరాలికి ఏమీ దక్కదు), మీరు 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఉద్ వద్దకు వెళ్ళండి, వారు నా వాదాన్ని సమర్థిస్తారు,' అని సమాధానం ఇచ్చారు. ఆ వ్యక్తి వెళ్ళి దీన్ని గురించి 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఉద్ ను ప్రశ్నించాడు. అబూ మూసా ఇచ్చిన సమాధానం కూడా

11) వివరణ-3058: అంటే ఆస్తి నంతా 24 వంతులు చేసి వేయండి. అందులో నుండి ఇద్దరు కుమార్తెలకు 16 వంతులు చేసివేయండి. అంటే ఒక్కొక్కరికి 8 వంతులు భార్యకు 1/8వ వంతు అంటే మూడు వంతులు. మిగిలించి 5 వంతులు చిన్నాన్న తీసుకోవాలి.

తెలియపర్చటం జరిగింది. అంతా విని 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఉద్, "అబూ మూసా చెప్పినట్లే నేనూ చెబితే నేను మార్గభ్రష్టత్వానికి గురవుతాను. ప్రవక్త (స) తీర్పు ఇచ్చినట్లే నేనూ తీర్పు ఇస్తాను. ప్రవక్త (స) కుమార్తెకు 1/2వ వంతు, కుమారుని కూతురుకు 1/6వ వంతు మిగిలించి సోదరికి ఇచ్చారు,' అని అన్నారు. మేము మళ్ళీ అబూ మూసా వద్దకు వచ్చాము. 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఉద్ సమాధానం వినిపించాము. అప్పుడు అబూ మూసా అప్'అరీ "నేను బ్రతికున్నంత కాలం నన్ను ఏ విషయాన్ని గురించి ప్రశ్నించ కండి,' అని అన్నారు." (బు'ఖారీ)

(921/2) (ضعيف) [20] 3060

وَعَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ ابْنِي مَاتَ فَمَا لِي مِنْ مِيرَاثِهِ؟ قَالَ: "لَكَ السُّدُسُ". فَكَسَّ وَلِي دَعَاةً قَالَ: "لَكَ سُدُسٌ آخَرَ". فَكَيْفَا وَ لِي دَعَاةً. قَالَ: "إِنَّ السُّدُسَ الْآخَرَ طَعْمَةٌ لَكَ". رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ دَاوُدَ وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

3060. (20) [2/921 బలహీనం]

'ఇమ్'రాన్ బిన్ 'హు'సైన్ (ర) కథనం: ఒక వ్యక్తి ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చి, 'ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! నా కుమారునికోడుకు మరణించాడు. అతని ఆస్తిలో నుండి నాకు ఎంత లభిస్తుంది అని ప్రశ్నించాడు.' దానికి ప్రవక్త (స), 'అతని ఆస్తిలో నుండి నీకు 1/6వంతు లభిస్తుంది' అని అన్నారు. అతను తిరిగి వెళ్ళుతున్నప్పుడు ప్రవక్త (స) అతన్ని పిలిపించి, 'నీకు మరో 1/6వ వంతు లభిస్తుంది,' అని అన్నారు. అతను మళ్ళీ తిరిగి వెళ్ళుతున్నప్పుడు పిలిచి, 'ఈ రెండవ 1/6వ వంతు నీకు అనుగ్రహంగా లభిస్తుంది,' అని అన్నారు. ¹² (అ'హ్మద్, అబూ దావూద్, తిర్మిజి / ప్రామాణికం దృఢం)

12) వివరణ-3060: అంటే ఒక వ్యక్తి మరణించాడు. అతనికి ఇద్దరు కుమార్తెలు ఉన్నారు. ఒక తాత ఉన్నాడు. ఇద్దరు కుమార్తెలకు 2/3వ వంతు తాతకి జవిల్ ఫురూజ్ కావటం వల్ల 1/6వ వంతు లభిస్తుంది. మరొకవంతు మిగిలి ఉంటుంది. రెండవ వంతు 'అసబూగా

3061 [21] (لم تتم دراسته) (921/2)

وَعَنْ قَبِيصَةَ بِنِ دُوَيْبٍ قَالَتْ: جَاءَتِ الْجَدَّةُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ تَسْأَلُهُ مِيرًا لَهَا. فَقَالَ لَهَا: مَا لَكَ فِي كِتَابِ اللَّهِ شَيْءٌ وَمَا لَكَ فِي سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْءٌ. فَأَرْجِعِي حَتَّى أَسْأَلَ النَّاسَ فَسَأَلْتُ. فَقَالَ الْبُخَيْرِيُّ بْنُ شُعْبَةَ: حَضَرْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْطَاهَا السُّدُسَ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ هَلْ مَعَكَ غَيْرُكَ؟ فَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ مِثْلَ مَا قَالَ الْبُخَيْرِيُّ. فَأَنْفَذَهُ لَهَا أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ. ثُمَّ جَاءَتِ الْجَدَّةُ الْآخَرَى إِلَى عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ تَسْأَلُهُ مِيرًا لَهَا. فَقَالَ: هُوَ ذَلِكَ السُّدُسُ فَإِنْ اجْتَمَعَا فَهُوَ بَيْنَكُمَا. وَإِيتَكُمَا خَلَّتْ بِهِ فَهُوَ لَهَا. رَوَاهُ مَالِكٌ وَأَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَالدَّارِمِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ.

3061. (21) [2/921 అపరిశోధితం]

ఖబీసా బిన్ జువైబ్ (ర) కథనం: నాన్నమ్మ లేదా అమ్మమ్మ తన వంతును గురించి అబూ బకర్ (ర)ను, 'మనవడు చనిపోయాడు, అతని ఆస్తిలో నుండి నాకు ఎంత లభిస్తుంది,' అని ప్రశ్నించింది. అప్పుడు అబూ బకర్ (ర) ఖుర్ఆన్ లో, 'హదీసు'లో నీ గురించి ఏమీ లేదు, ప్రస్తుతం ఇప్పుడు నీవు వెళ్ళిపో, నేను ఇతర సహచరులతో సంప్రదించి సమాధానం ఇస్తాను,' అని అన్నారు. ఆ తరువాత అబూ బకర్ ప్రజలను సంప్రదించారు. దానికి ముగిరహ్ బిన్ షోబహ్ ప్రవక్త (స) నాన్నమ్మ లేదా అమ్మమ్మకు 6వ వంతు ఇచ్చారని, ప్రవక్త (స) ఈ తీర్పు ఇచ్చినపుడు నేను అక్కడే ఉన్నానని సమాధానం ఇచ్చారు. దానికి అబూ బకర్ (ర) దీనికి వేరే వ్యక్తి ఎవరైనా సాక్ష్యం ఉన్నారా? అని అడిగారు. వెంటనే అక్కడున్న ముహమ్మద్ బిన్ ముస్లిమహ్ ముగిర బిన్ షోబహ్ ను సమర్థిస్తూ, 'ప్రవక్త (స) నాన్నమ్మకు 6వ వంతు ఇచ్చినపుడు నేను అక్కడే ఉన్నాను,' అని అన్నారు. అబూ బకర్ (ర) నాన్నమ్మకు 6వ వంతు కేటాయించారు. ఆ తరువాత 'ఉమర్ (ర) కాలంలో మరో నాన్నమ్మ 'ఉమర్ (ర) వద్దకు వచ్చి తన హక్కును గురించి ప్రశ్నించింది. 'ఉమర్ (ర),

అతనికి లభిస్తుంది. ఈ సందర్భంగా తాత జ'విల్ ఫురూద్ మరియు 'అనబ అవుతాడు.

'మీకు 6వ వంతు,' అని తీర్పు ఇచ్చారు. మీరు ఇద్దరు నాన్నమ్మ, అమ్మమ్మ ఉన్న ఒక్కరు ఉన్నా 6వ వంతు మాత్రమే లభిస్తుందని తీర్పు ఇచ్చారు. (మాలిక్, అ'హ్మద్, తిర్మిజి, అబూ దావూద్, దారమి, ఇబ్నె మాజహ్)

3062 [22] (لم تتم دراسته) (922/2)

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ فِي الْجَدَّةِ مَعَ ابْنِهَا: إِنَّهَا أَوْلَى جَدَّةٍ أَطْعَمَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُدُسًا مَعَ ابْنِهَا وَابْنِهَا حَيٌّ. رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالدَّارِمِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ ضَعْفَهُ.

3062. (22) [2/922 అపరిశోధితం]

ఇబ్నె మస్'ఉద్ (ర) కథనం: నాన్నమ్మ, తండ్రి బ్రతికి ఉన్నారు. అంటే ఒక వ్యక్తి చనిపోయాడు. అతని నాన్నమ్మ, తండ్రి ఉన్నారు. దానికి ప్రవక్త (స) ముందు నాన్నమ్మకు ఆమె కొడుకుతో పాటు ఉంటే ఆమెకు 6వ వంతు కేటాయించారు.¹³ (తిర్మిజి/బలహీనం, దారీమ్)

3063 [23] (لم تتم دراسته) (922/2)

وَعَنْ الصَّحَّاحِ بْنِ سَفْيَانَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَتَبَ إِلَيْهِ: "أَنَّ وَرَثَةَ امْرَأَةٍ أَشْبِهِمُ الصَّبَايَةَ مِنْ دِيَّةٍ زَوْجَهَا". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ. وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

3063. (23) [2/922 అపరిశోధితం]

'దిహాక్ బిన్ సుఫియాన్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) అతనికి ఒక ఉత్తరం వ్రాసారు. అందులో 'అషయమ్ 'దిబాబీ భార్యకు ఆమె భర్త రక్తపరిహారం నుండి ఆస్తి ఇప్పించు' అని పేర్కొన్నారు.¹⁴ (అబూ దావూద్, తిర్మిజి / ప్రామాణికం దృఢం)

13) వివరణ-3062: పద్ధతి ప్రకారం మృతుని తండ్రి ఉండగా నాన్నమ్మకు ఏమీ దొరక్కూడదు. ఎందుకంటే ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో నాన్నమ్మకు మనవడి ఆస్తి నుండి ఏమీ దక్కదు. అయితే ధార్మిక పండితులు ఈ 'హదీసు' బలహీనమైనదని, ఇది ఆచరణయోగ్యమైనది కాదని, లేదా ప్రవక్త (స) ఉపకారంగా, నానమ్మకు 6వ వంతు ఇచ్చారని, ఆస్తి హక్కుగా ఇవ్వలేదని అభిప్రాయపడ్డారు.

14) వివరణ-3063: అషయమ్ జబాబీ ప్రవక్త (స) కాలంలో పొరపాటున హత్య చేయబడ్డారు. హంతకుల నుండి

3064 [24] (لم تتم دراسته) (922/2)

وَعَنْ تَيْمِ الدَّارِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا السُّنَّةُ فِي الرَّجُلِ مِنْ أَهْلِ الشَّرْكِ يُسَلِّمُ عَلَى يَدَيْهِ رَجُلًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ؟ فَقَالَ: "هُوَ أَوْلَى النَّاسِ بِحَيَاتِهِ وَمَمَاتِهِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَهُ وَالِدَّارِيُّ.

3064. (24) [2/922 అపరిశోధితం]

తమీమ్ దారి (ర) కథనం: నేను ప్రవక్త (స)ను ఒక ముస్లిమ్ ద్వారా ఇస్లామ్ స్వీకరించిన అవిశ్వాసి గురించి ప్రశ్నించాను. దానికి ప్రవక్త (స) 'ఎవరి ద్వారా ఇస్లామ్ స్వీకరించారో, అతని జీవన్మరణాల్లో అందరికంటే దగ్గరివాడు' అని ప్రవచించారు. ¹⁵ (తిర్మిజి, ఇబ్నె మాజిహ్, దారమి)

3065 [25] (لم تتم دراسته) (922/2)

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَجُلًا مَاتَ وَكَمْ يَدْعُ وَارْتِئًا إِلَّا غَلَامًا. كَانَ أَعْتَقَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "هَلْ لَهُ أَحَدٌ؟" قَالُوا: لَا إِلَّا غَلَامٌ لَهُ كَانَ أَعْتَقَهُ. فَجَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِيرَاثَهُ لَهُ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَهُ.

3065. (25) [2/922 అపరిశోధితం]

ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: 'ఒక వ్యక్తి మరణించాడు. అతనికి కేవలం అతడు విడుదల చేసిన బానిస మాత్రమే ఉన్నాడు,' అని ప్రవక్త (స)ను విన్నవించుకోవడం జరిగింది. దానికి ప్రవక్త (స), 'అతనికి ఎవరైనా వారసులు ఉన్నారా,' అని ప్రశ్నించారు. దానికి ప్రజలు ఎవరూ వారసులు లేరు, ఒక్క బానిస మాత్రమే ఉన్నాడు, ఆ బానిసను అతడు విడుదల చేసి ఉన్నాడు,' అని అన్నారు. ప్రవక్త (స) అతని ఆస్తిని అతడు విడుదల

హత్యా పరిహారం వసూలు చేయబడింది. ఆ ధనం నుండి అతని భార్యకు ఆమె వంతు ఇప్పించడం జరిగింది. అంటే భార్య హతమార్పబడిన తన భర్త రక్తపరిహారం నుండి కొంత భాగానికి వారసురాలు అవుతుందని తెలిసింది.

15) వివరణ-3064: అంటే ఒక అవిశ్వాసి ఒక ముస్లిమ్ ద్వారా ఇస్లామ్ స్వీకరించి, ఆ నూతన ముస్లిమ్ కి జి'ఫిల్ ఫురూద్ లేదా 'అస్బ మొదలైన వారసులు ఎవరూ లేకుండా ఉంటే మేలల్ మహాలాత్ పద్ధతి ప్రకారం ముస్లిమ్ చేసిన వారు ఆ నూతన ముస్లిమ్ ఆస్తికి వారసులు అవుతారు.

చేసిన బానిసకు ఇచ్చివేసారు. ¹⁶ (అబూ దావూద్, తిర్మిజి, ఇబ్నె మాజిహ్)

3066 [26] (لم تتم دراسته) (922/2)

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "يَرِثُ الْوَلَاءَ مَنْ يَرِثُ الْهَالَ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ إِسْنَادُهُ لَيْسَ بِأَلْقَوِيٍّ.

3066. (26) [2/922 అపరిశోధితం]

'అమ్మ' బిన్ షు'బబ్ తన తండ్రి, తాతల ద్వారా ఉల్లేఖనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: వలూను పొందే వారసుడి ఆస్తిని పొందుతాడు. ¹⁷ (తిర్మిజి/అధారాలు బలహీనం)

أَلْفَصْلُ الثَّلَاثُ مూడవ విభాగం

3067 [27] (ضعيف) (922/2)

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَا كَانَ مِنْ مِيرَاثٍ قُسِمَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَهُوَ عَلَى قِسْمَةِ الْجَاهِلِيَّةِ وَمَا كَانَ مِنْ مِيرَاثٍ أُدْرِكُهُ الْإِسْلَامُ فَهُوَ عَلَى قِسْمَةِ الْإِسْلَامِ". رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهُ

3067. (27) [2/922 బలహీనం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అజ్ఞానకాలంలో పంచబడిన ఆస్తి అజ్ఞాన కాలంలోనే అంతం అయ్యింది. ఇందులో ఎటువంటి మార్పు కాదు. ఇస్లామ్ కాలంలో వచ్చే ఆస్తి ఇస్లామ్ ప్రకారం పంచడం జరుగుతుంది." (ఇబ్నె మాజిహ్)

3068 [28] (لم تتم دراسته) (923/2)

وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ بْنِ حَزْمٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَاهُ كَيْفَ يَقُولُ: كَانَ عَمْرُ بْنُ الْحَطَّابِ يَقُولُ: عَجَبًا لِلْعَبَةِ تَوْرَتْ وَلَا تَرِثُ. رَوَاهُ مَالِكٌ

16) వివరణ-3065: విడుదల పొందిన బానిస తన యజమాని వారసులెవరూ లేనిపక్షంలో యజమాని ఆస్తికి వారసుడౌతాడు అని తెలుస్తుంది. అయితే మరికొందరు ప్రవక్త (స) అతనికి ఉపకారంగా, దానంగా ఇప్పించారని అభిప్రాయ పడ్డారు.

17) వివరణ-3066: విడుదల చేయబడిన బానిస యొక్క ధనాన్ని వలూ అంటారు. దీన్ని గురించి ఇంతకుముందు పేర్కొనడం జరిగింది.

3068. (28) [2/923 అపరిశోధితం]

ముహమ్మద్ బిన్ అబూబకర్ బిన్ 'హ'జ్జీమ్ తరచూ తన తండ్రి నుండి ఇలా వినేవారు, 'ఉమర్ (ర) ఇలా అనేవారు, "మేనల్త వషయం చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఆమె మేనల్లుడు ఆమెకు వారసుడు అవుతాడు. కాని ఆమె తన మేనల్లుడికి వారసురాలు కాదు."18 (మాలిక్)

3069. (29) [2/923 అపరిశోధితం]

ఉమర్ (ర) ఇలా అన్నారు: "ప్రజలారా! మీరు ఆస్తి పంపక జ్ఞానాన్ని నేర్చుకోండి, ఇబ్నె మన్'ఉద్ (ర) కొంచెం అధికం చేస్తూ మీరు 'తలాఖ్ మరియు 'హజ్జ్ విషయాలను కూడా నేర్చుకోండి. ఎందుకంటే ఇవి మీ దర్మంలోని అత్యవసర విషయాలు," అని అన్నారు. (దారమి)

=====

1- أَبُ الْوَصَايَا

1. వీలునామాలు

వీలునామా అంటే ఆజ్ఞ అని అర్థం. ఇస్లామీయ పరిభాషలో మరణానంతరం ఒకరికి యాజమాన్యం అప్పచెప్పటం. మరణానంతరం అది ఆచరణలోకి వస్తుంది. వీలునామా వ్రాసేవారిని మూసీ అంటారు. వీలునామాను వసీయ్యతు అంటారు. ఇవ్వబడిన వ్యక్తిని మూసాలహు అంటారు. ఇవ్వబడుతున్న వస్తువును మూసాబిహి అంటారు. ఖుర్ఆన్, 'హదీసు'ల్లో వసీయ్యత్ కి చాలా ప్రాధాన్యత ఉంది. ఖుర్ఆన్ లో అల్లాహ్ ఆదేశం: "మీలో ఎవరైనా మరణించినప్పుడు అతని వద్ద ధనసంపదలు ఉంటే మీవై వీలునామాను విధిగా నిర్ణయించడం జరిగింది.

18) వివరణ-3068: అంటే ఒకవేళ ఒకరి అత్త మరణిస్తే మేనల్లుడు ఆమె ఆస్తికి వారసుడు అవుతాడు. ఒకవేళ మేనల్లుడు చనిపోతే అత్త అతని ఆస్తికి వారసురాలు కాదు. ఇందులో రహస్యం ఏమిటో అల్లాహ్ కే తెలియాలి.

الْقَضْبُ الْأَوْثَى

3070. (1) [2/924 ఏకీభవితం]

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا حَقَّ أَمْرِي مُسْلِمٍ لَهُ شَيْءٌ يُوَصِّي فِيهِ بِيَبْتُ لِيَبْتَيْنِ إِلَّا وَوَصِيَّتُهُ مَتَكُوبَةٌ عِنْدَهُ. متفق عليه.

3070. (1) [2/924 ఏకీభవితం]

అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "వీలునామాకు సంపద్య ధనం ఉన్నప్పుడు వీలునామా వ్రాసిపెట్టకుండా రెండు రాత్రులు గడపటం ముస్లిమ్ కు తగనిపని."19

3071. (2) [2/924 ఏకీభవితం]

وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ: مَرَّضْتُ عَامَ الْفَتْحِ مَرَضًا أَشْفَيْتُ عَلَى الْمَوْتِ فَأَتَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُودُنِي فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ: إِنَّ لِي مَالًا كَثِيرًا وَكَيْسَ يَرْتُنِّي إِلَّا ابْنَتِي أَفَأُوصِي بِهَا لِي؟ قَالَ: "لَا". قُلْتُ: فَتُنْتِي مَالِي؟ قَالَ: "لَا". قُلْتُ: فَالْمُطَّرِ؟ قَالَ: "لَا". قُلْتُ: فَالْمُتُّ؟ قَالَ: "الْمُتُّ وَالْمُتُّ كَثِيرٌ إِنَّكَ أَنْ تَدْرُورَتِكَ أَعْيَاءَ حَيٍّ مِنْ أَنْ تَدْرَهُمْ عَالَةً يَتَكَفَّفُونَ النَّاسَ وَإِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجَهَ اللَّهُ إِلَّا أَجْرَتَ بِهَا حَتَّى اللَّقْمَةَ تَرَفَعَهَا إِلَى فِي إِمْرَأَتِكَ".

3071. (2) [2/924 ఏకీభవితం]

స'అద్ బిన్ అబీ వఖ్ఖా'స్ (ర) కథనం: పత్'హ మక్కహ్ సంవత్సరం నేను తీవ్రంగా వ్యాధికి గురయ్యాను. చనిపోతా ననుకున్నాను. ప్రవక్త (స) నన్ను పరామర్శించటానికి వచ్చారు. అప్పుడు నేను, 'ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! నా వద్ద చాలా ధనం ఉంది. నాకు ఒక్క కుమార్తె మాత్రమే ఉంది. మరెవరూ వారసులు లేరు. నేను నా మొత్తం ధనం గురించి వీలునామా చేయించాలా?' అని విన్నవించుకున్నాను. దానికి ప్రవక్త (స) 'వద్దు' అని అన్నారు. ఆ తరువాత మళ్ళీ నేను, '2/3వ వంతు వీలునామా వ్రాయించాలా,' అని

19) వివరణ-3070: అంటే అతనిపై ఇతరుల హక్కు ఉంటే వాటి చెల్లింపునకు వీలునామా వ్రాయడం తప్పనిసరి. వీలునామా వ్రాయకుండా చనిపోతే ప్రజల హక్కులు చెల్లించక పోతే పాపాత్ముడుగా పరిగణించబడతాడు.

ప్రశ్నించాను. దానికి అతను(స) 'వద్దు' అన్నారు. ఆ తరువాత మళ్ళీ నేను 'సగం ధనానికి వీలునామా చేయించాలా' అని ప్రశ్నించాను. దానికి అతను(స) 'వద్దు' అని అన్నారు. మళ్ళీ నేను 1/3వ వంతు ధనానికి వీలునామా చేయించాలా అని అన్నాను. దానికి ప్రవక్త (స) '1/3వ వంతు ధనానికి వీలునామా చేయగలవు. ఇది కూడా ఎక్కువే, ఒకవేళ నువ్వు నీ వారసులకు ధనవంతులుగా, మంచి స్థితిలో వదలి వెళ్ళితే ఇది వారు అగత్యపరులుగా ఇతరుల ముందు చేయి చాచే వారుగా ఉండటం కంటే మంచిది. దైవప్రీతి కోసం నీవు అల్లాహ్ మార్గంలో ఏది ఖర్చు చేసినా నీకు దాని పుణ్యం లభిస్తుంది. చివరికి నీవు నీ భార్య నోటిలో వేసిన అన్నం ముద్దకు కూడా నీకు పుణ్యం లభిస్తుంది' అని ప్రవచించారు.²⁰ (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

రెండవ విభాగం الْفَضْلِ النَّائِي

3072 [3] (لم تتم دراسته) (925/2)

عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ: عَادَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا مَرِيضٌ فَقَالَ: "أَوْصِيَّتْ؟" قُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: "بِكَمْ؟" قُلْتُ: بِمَا بِي كَلِّهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. قَالَ: "فَمَا تَرَكْتَ لِوَلَدِكَ؟" قُلْتُ: هُمْ أَعْيَابٌ بَخِيلُونَ. فَقَالَ: "أَوْصِ بِالْعَشْرِ." فَمَا زَالَتْ أُنَاقِصُهُ حَتَّى قَالَ: "أَوْصِ بِالثُّلُثِ وَالثُّلُثِ كَثِيرٌ." رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ.

3072. (3) [2/925 **అపరిశోధితం**]

స'అద్ బిన్ అబీ వఖ్ఖాస్ (ర) కథనం: నేను అనారోగ్యంగా ఉన్నప్పుడు ప్రవక్త (స) నన్ను పరామర్శించడానికి వచ్చారు. ప్రవక్త (స) నన్ను, 'ఎం నీకు ఏమైనా వీలునామా వ్రాసే ఉద్దేశ్యం ఉందా,' అని అన్నారు. దానికి నేను 'అవును,' అని అన్నాను. ప్రవక్త (స) 'ఎంత' అని అన్నారు. దానికి నేను, 'నా మొత్తం ధనాన్ని దైవమార్గంలో ఇచ్చివేద్దామని ఆలోచిస్తున్నాను.' దానికి ప్రవక్త (స), 'నీ సంతానానికి ఏం వదలావు,' అని

20) వివరణ-3071: అంటే 1/3వ వంతు కంటే అధిక ధనానికి వీలునామా చేయడం తగదని ఈ 'హదీసు' ద్వారా తెలిసింది. 1/3వ వంతు లేదా అంతకంటే తక్కువ ధనాన్ని వీలునామా చేయవచ్చును.

అన్నారు. దానికి నేను 'వారు మంచి స్థితిలో ఉన్నారు, వారు ధనవంతులు' అని అన్నాను. ప్రవక్త (స) '10వ వంతు వీలునామా చేయి' అని అన్నారు. నేను పెంచుతూ పోయాను. చివరికి ప్రవక్త (స) నీవు, '1/3వ వంతు వీలునామా చేయగలవు, కాని 1/3వ వంతు కూడా ఎక్కువే,' అని అన్నారు. (తిర్మిజి)

3073 [4] (صحيح) (925/2)

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي حُطْبَتِهِ عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ: "إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَعْطَى كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ فَلَا وَصِيَّةَ لِي وَارِثٍ." رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: "الْوَلَدُ لِلْفَرَّاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ وَحَسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ."

3073. (4) [2/925 **దృఢం**]

అబూ ఉమామహ్ (ర) కథనం: 'హజ్జతుల్ విదా' ప్రసంగంలో ప్రవక్త (స)ను ఇలా అంటూ ఉండగా నేను విన్నాను, "అల్లాహ్ (త) ప్రతి ఒక్క హక్కు గలవారికి వారి హక్కును నిర్ణయించాడు. కనుక వారసుల హక్కుల పట్ల వీలునామా తగదు." (అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

తిర్మిజిలో ఇది అధికంగా ఉంది, "బిడ్డ బర్తకు చెందుతాడు. ఒకవేళ బిడ్డ వ్యభిచారం వల్ల జన్మిస్తే, వ్యభిచారికి రాళ్ళ వర్షం ఉంది. లేదా అతనికి ఆస్తి లభించదు. వారి విచారణ అల్లాహ్ పై ఉంది.

3074 [5] (لم تتم دراسته) (925/2)

وَيُرْوَى عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا وَصِيَّةَ لِي وَارِثٍ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ الْوَرَثَةُ" مُنْقَطِعٌ هَذَا الْفِطْرُ الْمَصَابِيحُ. وَفِي رِوَايَةِ الدَّارَقُطْنِيِّ: قَالَ: "لَا تَجُوزُ وَصِيَّةٌ لِي وَارِثٍ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ الْوَرَثَةُ."

3074. (5) [2/925 **అపరిశోధితం**]

ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, వారసుల కోసం వీలునామా చెల్లదు, వారసులు కోరితే తప్ప. ('హదీస్' మున్ఖతహ్)

దారుఖుతునీలో ఇలా ఉంది, "వారసులకోసం వీలు నామా చేయడం ధర్మంకాదు. అయితే వారసులు కోరితే

తప్ప. అంటే ఒకవేళ వారసులందరూ సంతోషంగా తమ హక్కులను ఒక్కరికే కట్టబెట్టాలని కోరితే ఇది వారి ఇష్టా ఇష్టాలపై ఆధారపడి ఉంది. అయితే వారసుల హక్కు నిర్ణయించబడి ఉంది. విలునామా చేసి ఒకరికి ఎక్కువ మరొకరికి తక్కువ ఇవ్వటం సరికాదు.

[6] 3075 (لم تتم دراسته) (925/2)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ الرَّجُلَ لِيَعْمَلُ وَالْمَرْأَةُ لِبَطَاعَةِ اللَّهِ سِتِّينَ سَنَةً ثُمَّ يَحْضُرُهَا الْمَوْتُ فَيُضَارَّانِ فِي الْوَصِيَّةِ. فَتَجِبُ لَهَا النَّارُ" ثُمَّ قَرَأَ أَبُو هُرَيْرَةَ (مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةِ يُوصَى بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضْمَرٍ) إِلَى قَوْلِهِ (وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ؛ 4: 11) رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهَ.

3075. (6) [2/925 అపరిశోధితం]

అబూ హురైరేహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, మనిషి సత్కార్యాలు చేస్తూ ఉంటాడు. స్త్రీ కూడా దైవ విధేయతలో జీవిస్తూ ఉంటుంది. విరిద్దరూ ఇలా చేస్తూ 60 సంవత్సరాల వయస్సుకు చేరి చనిపోయేటప్పుడు విలునామా చేసి తమ వారసులకు హాని తలపెడితే, విరిద్దరి గురించి నరకం తప్పనిసరి అయిపోతుంది. ఆ తరువాత అబూ హురైరేహ్ (ర) ఈ ఆయతును పఠించారు, "మిమ్మబాది వసియ్యతినీ యూసాబిహ్ అవ్ దైనిన్ గైరుము'దార్నిన్.." 21 (అన్ నిసా, 4:11) (అ'హ్మద్, తిర్మిజి, అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

مُؤَادَوَاتُ الْبَائِسِ

[7] 3076 (لم تتم دراسته) (926/2)

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ مَاتَ عَلَى وَصِيَّةٍ مَاتَ عَلَى سَبِيلِ سُنَّةٍ وَمَاتَ عَلَى تَقْفٍ وَشَهَادَةٍ وَمَاتَ مَغْفُورًا لَهُ". رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ.

3076. (7) [2/926 అపరిశోధితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "విలునామా చేసి మరణించినవాడు ప్రవక్త సాంప్రదాయం, దైవబీతి,

21) వివరణ-3075: మిమ్మబాది వసియ్యతినీ వ జా'లికల్ ఫా'జల్ అ'జీమ్.

పవిత్ర వచనాలపై క్షమించబడి మరణించాడు." (ఇబ్నె మాజహ్)

[8] 3077 (حسن) (926/2)

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ الْعَاصَ بْنَ وَائِلٍ أَوْصَى أَنْ يُعْتَقَ عَنْهُ مِائَةٌ رَقَبَةٍ فَأَعْتَقَ ابْنُهُ هَشَامُ خَمْسِينَ رَقَبَةً فَأَرَادَ ابْنُهُ عَمْرُو أَنْ يُعْتَقَ عَنْهُ الْخَمْسِينَ الْبَاقِيَةَ. فَقَالَ: حَتَّى أَسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَأَنَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبِي أَوْصَى أَنْ يُعْتَقَ عَنْهُ مِائَةٌ رَقَبَةٍ. وَإِنَّ هَشَامًا أَعْتَقَ عَنْهُ خَمْسِينَ. وَبَقِيَتْ عَلَيْهِ خَمْسُونَ رَقَبَةً فَأَعْتَقَ عَنْهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " إِنَّهُ لَوْ كَانَ مُسْلِمًا فَأَعْتَقْتُمُ عَنْهُ أَوْ تَصَدَّقْتُمُ عَنْهُ أَوْ حَجَّجْتُمُ عَنْهُ بَلَغَهُ ذَلِكَ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

3077. (8) [2/926 ప్రామాణికం]

అమ్ర్ బిన్ షు'బై తన తండ్రిగారి ద్వారా, అతడు తన తండ్రి గారి ద్వారా కథనం: 'అ'న్ బిన్ వాయి'ల్ తన కొడుకులకు వాంజ్మాలంగా తన తరపున 100 మంది బానిసలు విడుదల చేయమని మరణించాడు. అతని కొడుకు హిషామ్ తన వంతుగా 50 మంది బానిసలను విడుదల చేసాడు. మరో కొడుకు 'అమ్ర్ కూడా తన తరపున 50 మంది బానిసలను విడుదల చేయాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. అయితే ఈ విషయం గురించి ప్రవక్త (స)తో సంప్రదిద్దామని ఆలోచించి ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చి, 'ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! మా తండ్రిగారు 100 మంది బానిసలను విడుదల చేయమని వాంజ్మాలం ఇచ్చి మరణించారు. నా సోదరుడు హిషామ్ తన వంతుగా 50 మంది బానిసలను విడుదలచేసాడు. నా వంతుగా 50 మందిని విడుదల చేయవలసి ఉంది. 'మిగిలిన బానిసలను విడుదల చేయాలా?' అని ప్రశ్నించాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) ఒకవేళ అతడు ముస్లిమ్ అయి ఉండి, మీరు అతని తరపున బానిసలు విడుదల చేసినా, దాన ధర్మాలు చేసినా, 'హజ్జ్ చేసినా ఆ పుణ్యం అతనికి చేరేది. 22 (అబూ దావూద్)

22) వివరణ-3077: 'అ'న్ బిన్ వాయిల్ ఇస్లామ్ కాలాన్ని పొందాడు. కాని ఇస్లామ్ స్వీకరించలేదు. అతని ఇద్దరు కుమారులు ఇస్లామ్ స్వీకరించారు. హిషామ్ సమస్య

3078 [9] (لم تتم دراسته) (926/2)

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ قَطَعَ مِيرَاثًا وَارْتَهَقَهُ فَطَعَّ اللَّهُ مِيرَاثَهُ مِنْ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ".
رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ.

3078. (9) [2/926 అపరిశోదితం]

అనన్ (౮) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ఎవరైనా తన వారసుల్లోని ఎవరికైనా వారసత్వ ఆస్తి దొరక్కుండా చేస్తే, తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ (త) అతనికి స్వర్గం లభించకుండా చేస్తాడు. (ఇబ్నె మాజహ్)

3079 [10] (926/2)?

وَرَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِسْبَاحِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

3079. (10) ? [2/926]

బైహాఖీ, షు'అబిల్ ఈమాన్ లో, దీనిని అబూ హురైరహ్ ద్వారా ఉల్లేఖించారు.

గురించి వివరణ కోరకుండా తన వంతుగా 50 మంది బానిసలను విడుదల చేసివేసాడు. రెండవ కుమారుడు 'అమ్మ' కూడా 50 మంది బానిసలను విడుదల చేద్దామని నిశ్చయించుకున్నాడు. ప్రవక్త (స)ను దీన్ని గురించి వివరాలు కోరాడు. ప్రవక్త (స), 'అవిశ్వాసి తరపున దానధర్మాలు, సత్కార్యాలు చేయటం వల్ల పుణ్యం లభించదు. వీటివల్ల అవిశ్వాసి దైవశిక్ష నుండి రక్షించుకోలేడు,' అని అన్నారు.
